Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-нэз гарана | № 39 (13663) | 1972 оной февралиин 16, среда | Сэн 2 мүнгэн

ХАНЫН ГАЗЕТЭ

...хэнэй аймагай Ажалай Улаан Тугай орденто «Сиби... колхозой правленидэ ороhон хүн бүхэн «Колхозник» гэ... ханын газетын дэргэдэ заатагүй зогсожо, hонирхон унша... байха юм. Тус газетэ уран гоёор шэмэглэгдэhэн, тунхаг... ан материалнуудынь гүнзэгы удхатай, уншагшадай ан... ал татажа байдаг. Тэрэнэй номер бүхэндэ хүдөөгэй ажал... ай хүдэлмэри, hуудал байдал тухай элдэб янзын мате... нүүд тунхаглагдадаг юм. Редколлегиин хүдэлмэрилэгшэд ...харалаа колхозой үйлэдбэри хурдан түргэнөөр хүгжөө... үдалда хандуулдаг байна. Энэньшье ойлгосотой.

...олхозник» гэжэ газетэ хараалагдаhан саг болзортоо гар... байдаг. Тиимэhээ нютагтаа боложо байhан шэнэ hонин, ...тануud тухай тэрэ доронь газетэдээ бэшэжэ, олоной ан... ехэтэ татана. Тиимэл хадань колхознигууд газетынгээ ...э номерой гарахые хүлеэдэг, тэрээндэ бэшэгдэhэн ма... ...уд тухай хани ёhоной хөөрэлдөө үүсхэдэг, зарим нэ... ...үб харгыень заажа үгэдэг байха юм.

...болзортоо hайнаар шэмэглэгдэн гаража байдаг ханын ...үүд республика доторнай яhала олон. Завод болон фаб... ...удта, колхоз ба совхозуудта, институт болон hургуули... ...эмхи зургаануудта олон тоото ханын газетэнүүд гар... ...а. Тэдэ газетэнүүд ажалшан арадые ажалай шэнэ амжал... ...ряалха, үйлэдбэридэ эрдэм наукын туйлалта, түрүү дүй ...нэбтэрүүлхэ, эндэ тэндэ ушардаг дутагдалнуудые ...ха хэрэгтэ тон ехэ нүлөөтэй болонхой. Тиигэжэ ханын ...газетэнүүд ажахын захиргаан болон партийна, проф... ...организацинуудай ёhотой туhалагшад болонхой.

«Стекольщик» гэжэ ханын газетэ Улаан-Үдын шэлэй заво... ...үдэлмэрилэгшэдэй үдэр бүри хүлеэжэ байдаг газетэнь бо... ...үнинэй. Тус газетэ олон эдэбхитэдтэй юм. Тэдэнэр, ...хүдэлмэришэн, корреспондентнүүд ажалшадай дунда ...ой болоhон хүнүүд. Тиимэhээ тэрэ газетэдэ заводой кол... ...ай ажал, ажабайдал гүйсэд hайнаар харуулагдана. Завод... ...олоhон шэнэ hонинние тэрэ доронь тодо hайнаар харуул... ...шүүмжэлхы материалнуудаар таараха хэмжээнүүдэй аб... ...дэрэhээ газетэ ажалшадай дунда хүндэтэй болоо ха юм. ...жэлбэл, нёдондоной нэгэ номерто хүдэлмэришэн бүхэнэй ...бүтээсые оройдоо 1 процентээр дээшэлүүлээ hаань, ма... ...завод 155 мянган түхэригэй нэмэлтэ продукци гаргажа ша... ...байна гэжэ бэшэгдээ hэн. Тэрэнэй hүүлээр ажалай бүтээ... ...шэлүүлхэ талаар заводто ехэ хүдэлмэри хэгдээ.

Улаан-Үдын пассажирска транспортын 1-дэхи предприятида ...«...улем» гэжэ газетэ гарадаг юм. Тэрэнэй редколлегидэ ...хүдэлмэридөө дуратай, тэрэнээ hайн мэдэхэ хүнүүд hун... ...най. Газетын редколлеги жолоошодой ажал hайнаар ...лхэ, ажалай журам бэхижүүлхэ, хүн зониие культур... ...хангаха асуудалнуудта гол анхаралаа табидаг юм. Га... ...түргэ-түргэн гаргагдажа байдаг. Тус газетын редколле... ...хүсөөр хадхуууртай, сахилгаан хуудаhанууд гаргагдана. ...ектив соо болоhон ямар нэгэн шэнэ hонин тухай мэдээсэл ...дэ гү, али тэдэ хуудаhануудта заатагүй тунхаглагдаhан ...байдаг. Предприятиин партийна бюро редколлегиин гэшүү... ...жалда туhалдаг, үүсхэл эдэбхииень дэмжэдэг, шүүмжэл... ...материалнууд тушаа дары хэмжээ абаха талаар цех, колон... ...дай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табижа байдаг зан...

...эхэтэй хамта предприяти, колхоз, совхоз бүхэндэ ханын га... ...тиимэ анхарал хандуулагдана гэхын аргагүй. Олохон га... ...уд гансал hайндэрнүүдтэ гаргагдадаг, тиихэдэ тунхаглаг... ...материалнуудынь удхынгаа талаар hулахан, коллективэй ...байдал гүйсэд харуулжа шададаггүй байха юм. Галуута-Нуу... ...ахтоуправлениин, Улаан-Үдын барилгын управленинүү... ...ой модоной промышленностиин предприятинуудай газетэ... ...имэрхүү дутагдалтай.

Ханын газетэ хадаа колхоз, совхозуудай партийна органи... ...удай түшэг тулгуури байха зэргэтэй. Мүнөө ажахы бү... ...табан жэлэй түсэбтэ даабари тодорхойлогдожо, 1972 ...социалис уялганууд баталагдаа. Тиимэhээ ханын газетэ... ...дайшалхы хуудаhанууд социалис мүрысөөнэй ябаса, ажа... ...ай экономико бэхижүүлгэ, түрүү дүршэл үйлэдбэридэ ...рүүлгэ болон бусад асуудалнуудые үргэнөөр харуулжа ...зорилготой.

...ды тиимэ байбашье hаань, үзэл сурталай хүдэлмэриин ...үрса зэбсэг зарим газарта тоогдоногүй, ханын газетэ... ...хаа-яа гарадаг, удхынгаа талаар hулахан материалнууд... ...байха юм. Партийна зарим организацинуудта ханын газе... ...эй редколлегишье hунгагдаагүй байдаг. Жэшээ бол... ...хэгтын аймагай Алтайн совхозые абаад үзэе. Энэ хадаа ...эмхидхэгдэhэн ажахы юм. Hаяхан болотор энэ совхоз... ...ын газетын редколлеги үгы, газетэ оройдоошье гаргаг... ...дүй байгаа. Иимэрхүү байдал тус аймагай Хүдэриин сов... ...үзэгдэнэ. Тэрэ ажахын түб hууриндашье, отделенинүүд... ...э ханын газетэ, дайшалхы хуудаhанууд огто гаранагүй. ...ндэхи Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Заря» колхозуудта, Сэ... ...ын, Мухар-Шэбэрэй, Баргажанай аймагуудай зарим ажа... ...удта ханын газетэ гаранагүй.

...усад олон колхоз ба совхозуудта, эмхи зургаануудта ха... ...газетэ, баhал хаа-яа гарадаг байhаар. Газетэ гаража бай... ...е, тэдэнэй хүдэлмэридэ совхозуудай хүдэлмэришэд, кол... ...игууд хабаадуулагданагүй, ехэнхидээ хүтэлбэрилхы ту... ...шадай статьянуудаар дүүргэгдэшэдэг байха юм. Энэмнай ...парторганизацинуудай секретарьнарай газетын удха ...ые, үүргые тоодоггүй, редколлегиин хүдэлмэриие муу ...хүтэлбэрилдэг байhаниие элирхэйлэн харуулна.

КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, пар... ...болон Совет органуудай бэелүүлжэ байhан үйлэ хэрэ... ...арад зондо тайлбарилан ойлгуулха ябадал ханын газетэ... ...түрүүшын нэгэн уялга болоно. Табан жэлэй түсэбтэ ...нүүдые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн со... ...мүрысөөнэй ябаса тодо hайнаар харуулха, ажалай ту... ...рүүлые уран hайханаар зураглан харуулха болон бусад ...асуудалнууд ханын газетын номер бүхэндэ харуулагдажа ...эргэтэй. Hүүлэй жэлнүүдтэ КПСС-эй Советскэ, Октябрь... ...болон бусад райкомууд ханын газетэнүүдэй үүргэ дээшэ... ...асуудалда ехэ анхарал табидаг болоhон байна. Тэндэ ...коллегинүүдэй гэшүүдэй семинар, зүблөөнүүд зарлагдажа, ...эртэ ехэ туhаламжа хүргэдэг, ханын газетэнүүдэй харал... ...эргэгдэдэг болонхой.

Ханын газетэнүүдэй редколлегиин гэшүүдтэ аймагай газе... ...эй редакцинууд туhалжа байха уялгатай. Кабанскын ...«Байгалай галнууд», Мухар-Шэбэрэй «Ленинэй зам», ...эй «Саян», «Зэдын үнэн» газетэнүүдэй хуудаhануудта ...газетэнүүдэй шэнжэлэл хирэ-хирэ болоод тунхаглагда... ...дадаг юм. Тиихэдэ редколлегинүүдэй гэшүүдтэ туhатай ...үгэдэг, газетэнүүдтээшье тунхагладаг заншалтай. Энэ... ...hайшаамаар, дэмжэмээр.

...ын газетэнүүдэй үүргэ улам саашадань дээшэлүүлхэ, ...коллегиин бүридэлдэ эдэбхитэй, hайн бэлэдхэлтэй хүнүүдые ...табиха, тэдэндэ туhалха асуудалнууд партийна органи... ...болон КПСС-эй райкомуудай саг үргэлжын анхаралда ...зэргэтэй.

АМЖАЛТЫН ДАБТАГДАХАНЬ ЛАБТАЙ

Фоторепортаж

ХҮТЭЛ-НУУРhАА, ородоор Онинoборск hууринhаа шанха хойшоо дабшахадаа нарhаар хушагдаhан набтаршаг хүтэл дабахат. Дары урдатнай хүнхэр тала нэмжыхэ. Энэмнай Хүнды гэжэ нэрэтэй газар. Эндэ, Хүндын адагта Анаагай совхозой эрхим хонишод гэр бүлэ Дондоковтоной үбэлжөөн оршодог.

Нима Гомбоевич Дондоков худагhаа бүлэгдэн гаргагдаhан уhанай урдаха хобто шэнги мүльhэн hубагаа үргэдхэн, салираар хиижэ байгаа hэн. Мэнэ газар доронhоо бүлүүрээр hуруулжа гаргаhан уhан hубагаар уурал дэгдээн урдана.

Энэ үедэ hама Цыбжитовна Цыренжапова нэгэ хуhамагайнгаа хонидые худаг тээшэ арбагайдаадхина. Теэд юун байхаб. Ундаа хүрэhэн хонид уhан тээшээ тобжорхой гүйлдөө юм ааб даа.

Нима Гомбоевич hама Цыбжитовна хоёр үнинэй хонишод. hайн амжалтын түлөө магтаал сууда гараhаар, солоёо дуудуулhаар баhал үнинэй. Ганса нёдондонойнь ажалай дүн эндэ дурдая. 456 эхэ хонидой зуун толгой бүхэнhөө 106 хурьга түлжүүлжэ, Хоринигоо аймаг соо гурбадахи hуури эзэлhэн юм. Томо хонидой толгой бүриhөөнь 3,415 килограмм ноохо хайшалжа абаха уялгатай hаа, тэрэнээ 3,470 килограммда хүргөө. Иигэжэ совхоздоо 16 центнер ноохо тушаагаа бэлэй. Хурьгадаа эхэhээнь таhалха үедэ хурьган бүхэниинь дунда зэргээр 22 килограмм татажа байгаа hэн.

Урда жэлнүүдтэшье дандаа иимэрхүү үрэ дүн туйладаг байгаа.

Шэнэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ нёдондонойхиhоо hайнаар хүдэлхэ зорилго эдэ хоёр хонишод урдаа табинхай. Мүнөө хонидойнь түрэлгэ нилээд ходорон туу. 483 эхэ хонидhоо дүрбэн зуугаад хурьга абаад байна. Шэнэ түл hайн, гарзашье үгы. Түл абалгаар хэлэhэн үгэдөө хүрэхэл бэзэбди гэлдэжэ байгаад hэн.

Дүршэл баян хонишодой ажал мүнөө нилээд хүндэ даа. Эдэ хоёр хажуудаа орой ганса туhамаршые абанхай. Петр Гаврилович Назаров яhала оролдосотой, шадалаараа хүдэлдэг байжа, эдэнэрэй сэдьхэл баясуулна. Сэхынь хэлэхэдэ, заримдаа элдэбын лэ хүнүүд хурьгашадаар эльгээгдэдэг хэ юм даа.

Зай, туйлаhан амжалтаяа энэ жэлдэ баhал дабтахыень Нима Гомбоевичто, hама Цыбжитовнада хүсэхэ гүбди.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ахалагша хонишон Н. Г. Дондоков. 2. Хонишон Л. Ц. Цыренжапова. 3. Уhан тээшэ урилдаан.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото-зурагууд.

Буряадай литература, искусствын үдэрнүүд

ЗАГАРАЙН АЙМАГТА hАЙНДЭР ҮРГЭЛЖЭЛhӨӨР

Буряадай литература болон искусствын үдэрнүүд Загарайн аймагта февралиин 14-дэ эхилээ hэн. Үсэгэлдэр Загарай тосхондо уран зураашадай бүтээлнүүдэй выставкэ нээгдээ. Тэрэ выставкэдэ уран зураашад А. Сахаровская, Д. Дугаров, А. Бритова болон бусад хабаадана.

Тиихэдэ Шэнэ-Бэрээндэ оперно театрай артистнар Л. Линховоин, В. Буруев, К. Базарсадаев, Д. Дашиев, О. Короткова, Б. Васильев гэгшэд айлшалжа, өөhэдынгөө уран бэлигые харуулжа, нютагай зониис баясуулба. Шэнэ-Бууса гэжэ нютагта буряад драмын театрайхид, Татарский Ключ гэжэ газарта ород драмын театрай коллектив ошонхой. Шулуутайда Ч. Шанюшкина, К. Шулунова түрүүтэй филармониин артистнар дуу, хатараа харуулба. Үнэгэтэй тосхондо соёл-гэгээрэлэй училищиин студентнэр концерт табижа, олониитые hонирхуулаа.

Февралиин 14-дэ Онохой тосхоной уншагшадтай уран зохёолшод хани халуунаар уулзаад, хойто үдэрынь Новоильинск ошоо. Уран зохёолшодой бүлэгтэ Ч. Цыдендамбаев, Ц. Галсанов, Н. Дамдинов, Д. Эрдынеев, М. Самбуев, В. Липатов гэгшэд оролсоно. Уран зохёолшодтой хамта номой автолавка ябалсажа номуудые олоор худалдаа.

Манай корр.

Үнэн зүб тэмсэлые эрид шууд дэмжэнэ

ВЕРСАЛЬ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Бүхы дэлхэйн олон миллион хүнүүдэй зэбүүрхэл ба дураа гуталга, Индохитадай арадуудта эсэргүү американ империализмын зэрлиг түримхэй аашые болюулха, эдэ арадуудые эрид шууд дэмжэхэ гэдэг олон түмэн зоной халуун хүсэлэн Индохитадай арадуудта амгалан тайбан, бэеэ дааhан байдал хангахын түлөө тэмсэлшэдэй Бүхэдэлхэйн ассамблейдэ хабаадагшадай хэлэhэн үгэнүүд дотор шангаар дуулдаа. Дэлхэйн энэ нютаг оронуудта Холбоото Штадуудай үүдхэhэн дайнай политическэ ушар байдалые, тэрэнэй хэрзэгы бүдүүлиг удха шэнжые, Индохитадай оронуудhаа гадна, мүн ондоо тээхидтэшье тохёолдоhон экономическэ хойшолонгуудые — эдэ бүгэдые Ассамблейдэ хабаадагшад зүбшэн хэлсэжэ, Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай баатар габьяата тэмсэлые дэмжэхэ хэрэгтэ дэлхэйн олониитые саашадаа элсүүлэн жагсааха, эрид шууд ябуулга хэхэ түсэб тодорхойлоо.

Политическэ комиссида болоhон ехэ дискуссиин үеэр олон делегацинуудай түлөөлэгшэд нэгэ hаналтайгаар ингэжэ тэмдэглэбэ: Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын, ДРВ-гэй правительствын амгалан ёhоной үүсхэлнүүд Вьетнамай асуудалые политическэ аргаар шиидхэхэ бодото үндэhэ hуури болохо байна гэбэ. Австралиин, Болгариин, ГДР-эй, Франциин, Боливиин, Индиин ба бусад хэдэн оронуудай олониитын түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, дайе «вьетнамай түхэлтэй болгохо» гэдэг Вашингтоной хараа бодол эзэрхэг түримхэй дайгаа үргэлжэлүүлэн hүжэрөөхэ зорилготой гэжэ тэмдэглэбэ.

Совет делегациин гэшүүн В. В. Маевский тэрэ комиссиин заседани дээрэ Советскэ правительствын мэдүүлгэ соносхоо. Индохитадай арадуудай тэмсэлые сэхэ шууд дэмжэдэг Советскэ Союзай хубилашагүй хараа бодол тэрэ мэдүүлгэ дотор лаблан дабтагдана.

Франциин Коммунис партиин Генеральна секретариин орлогшо Жорж Марше США-гай правительствын политикые эрид шангаар шүүмжэлбэ. Вашингтоной үг зорилгонь — Зүүн-Урда Азида американ империализмын эзэрхэг түримхэй стратегическэ түсэбүүдые бэелүүлхэ, вьетнамецуудые — вьетнамецуудтаа эсэргүүгээр, азиинхидые — азиинхидтаа эсэргүүгээр дайлалдахые баадхаха гэhэн удхатай.

Индохитадтахи дайе Франциин 48 эмхиин, тэрэ тоодо Компартиин буруушааhан мэдүүлгын тунхаглагдаhанда сэдьхэлээ ханаhанаа Ж. Марше элирхэйлбэ. Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай бүрин сүлөөтэй, амгалан тайбан, бэеэ дааhан байдалтай болоторнь бүгэдөөрэн хамтадаа тэмсэжэ үргэлжэлхэбди гэбэ.

Түгэсхэлэй пленарна заседани Индохитадай арадуудай баатар габьяата тэмсэлтэйнь hаналаа нэгэдэлгын ехэ жагсаал болоо. Ассамблейдэ хабаадагшад комиссинуудай хүдэлмэри тухай элидхэлнүүдые заседани дээрээ соносоhон, Ассамблейн Уряа ба Шиидхэбэриие hайшааhан байна. Дайн сэрэг буруушаадаг США-дахи хүдэлөөнэй түлөөлэгшэд К. Робинсон болон бусадай үгэ хэлэхэдэнь, делегадуудай нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Индохитадай арадуудые дэмжэхын тула бэелүүлэгдэхэ тодорхой хэмжээ ябуулгануудай түсэб Ассамблейгээр hайшаагдаа. 1972 он — Индохитадтахи дайнда эсэргүү эрид шууд тэмсэлэй жэл гэжэ соносхогдобо. Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын тэмсэн бодогшо арадуудтай hаналаа нэгэдэлгын ехэ жагсаалнууд үнгэргэгдэхэ. Эб найрамдалай тала баригша американецууд ерэхэ хабартаа дайнда эсэргүү үргэн ехэ кампани ябуулха. Энэнь бусад оронуудтахи эб найрамдал хүсэдэг зоной зүгhөө дэмжэгдэхэ байха. Вьетнамай профсоюзуудай федерациин түрүүлэгшэ Хоанг Куок Вьет Америкын эзэрхэг түримхэй дайе эсэслэн болюулха гэжэ эрид шиидэнхэй байhанайнь түлөө Ассамблейн делегадуудта Индохитадай оронуудай дүрбэн делегациин үмэнэhөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ. Эб найрамдалай тала баригшадай уласхоорондын хүдэлөөнэй мэдээжэ ажал ябуулагша Ромеш Чандра түгэсхэлэй үгэ хэлэхэдээ, дайе буруушаагшадай хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээрэ олониитын шэнжэтэй боложо байна. Дай болюулха гэдэг арадуудай эрилтэ улам улам шангаар зэдэлэн дуулдана гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Индохитадай арадуудта амгалан тайбан, бэеэ дааhан байдал хангахын түлөө тэмсэлшэдэй Бүхэдэлхэйн ассамблейн уряа

Дэлхэйн бүхы арадууд амгалан тайбан ажаhууха арсашагүй эрхэтэй. Индохитадай арадууд бусад арадуудтай адляар иимэ эрхэ эдлэхэ зэргэтэй.

Гэхэ зуура, эдэнэр гартаа буу барин бодожо, 20 гаран жэлэй туршаа соо өөhэдынгөө ажабайдал ба нэрэ түрые, өөhэдынгөө бэеэ даанхай байдал ба эрхэ сүлөөе аршалан хамгаалха баатай болонхой. Холбоото Штадуудай правительство дэлхэйе зонхилхо гэдэг стратегиингээ ашаг туhада зорюулжа, энэ райондо Америкын зонхилолго тогтоохоор шиидэhэн байгаа. Индохитадай арадуудай үсэд нэтэрүү эсэргүүсэлгэтэй ушаран, бүхы дэлхэйн арадуудай, тэрэ тоодо американ арадайшье ниитын hанал бодолдо хашагдан, президент Никсон США-гай газарай сэрэгүүдэй заримые Урда Вьетнамhаа гаргаха баатай болоhон, эб найрамдал тухай хэлэхэ баатай болоhон байна.

Теэд энэнь дай үргэлжэлүүлгэhээ арсаа гэhэн удхатай бэшэ юм. Харин бомбодолгонуудаа улам hүжэрөөн, бүри үргэдхэн, хүнүүдые таhалгаряагүй үгы хэхэ бүри аюултай зэбсэгүүдые хэрэглэн, дайгаа hүжэрөөжэ байнхай.

Индохитадые Холбоото Штадууд тиимэ хоротой зэбсэгүүдые туршаха полигон болгоо. Теэд тэдэнь ерээдүйдэ юу хэхэ зорилготойб гэжэ хэншье сэхэ хэлэжэ шадахагүй байна.

— Бэеэ дааhан оршон байдалда амгалан тайбан, сүлөөтэй ажаhууха бүрин эрхэ Вьетнамай, Лаосой, Камбоджын арадуудта олгохо эрилтэ табинабди!

Дэлхэйн энэ нютаг оронуудhаа бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдээ саг дары хүсэд бүрин гаргаха, тиихэ hара, үдэр тогтоохо, Индохитадай арадуудта эсэргүү агаарай дайгаа, сэрэгэй али бүхы ябуулгаяа болюулха эрилтэ Холбоото Штадуудай правительствын урда табинабди.

Дай хэхэ ба неоколониализмын зэбсэг болгошо дахуул хархис засагаархидые амарааршье дэмжэхээ болихо, гадаадын ямаршье хамааралгагүйгөөр өөhэдынгөө хуби заяае өөhэдөө hаадгүй шиидхэхэ арга боломжо Индохитадай арадуудта олгохо эрилтэ США-гай урда табинабди!

Версаль, 1972 оной февраль.

Версальдахи Бүхэдэлхэйн ассамблейн шиидхэбэри

ВЕРСАЛЬ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Индохитадай арадуудта амгалан тайбан, бэеэ дааhан байдал хангахын түлөө тэмсэлшэдэй Бүхэдэлхэйн ассамблейн түгэсхэлэй суглаан дээрэ бүгэдын hайшааhан шиидхэбэри дотор ингэжэ тэмдэглэгдэнэ: Энэ ассамблеймнай Индохитадай арадуудай тэмсэлые дэмжэхэ зорилгоор урда тээнь зарлагдаhанhаа эгээн олон хүнэй хабаадалгатай уласхоорондын хуралдаан болобо. Амжалтань юу харуулнаб гэхэдэ, Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудай ябуулжа байгаа тэсмэлэй тон шухала байhыень, тус тэмсэлые бүхы дэлхэйн зүгhөө бүри эдэбхитэйгээр дэмжэхэ шухала байhыень мэдэрэлгын хаа хаанагүй улам бэхижэжэ байhые гэршэлнэ гэжэ шиидхэбэри дотор хэлэгдэнэ.

США-гай правительствын стратеги мухардалгада ороо. Индохитадтахи дайе буруушааhан хүсэтэ хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээрэ, мүн Холбоото Штадууд доторшье, улам үргэдэн дэлгэржэ байнхай. Тиимэhээ президент Никсон 8 пунктhаа бүридэhэн түсэб дурадхаха зууураа, дайгаа үргэдхэжэ болохобди гэhэн заналта хэжэ, бусадые мэхэлхэ hэдэлгэ дахинаа гаргаба. Тэдэ дурадхалнуудынь, үнэндөө, худал хуурмаг юм гэжэ тус документ дотор хэлэгдэнэ.

Дайн байлдаа болюулха оно мүрнүүдые Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын 7 пунктhаа бүридэhэн, 1971 оной июлиин 1-нэй дурадхалhаа, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын 1972 оной февралиин 2-ой мэдүүлгэ доторхи тайлбаринуудhаа оложо болохо байна гэжэ шиидхэбэри дотор тэмдэглэгдэнэ.

Уласхоорондын оршом соо хамтын ябуулгануудые хэбэл, эб найрамдалай түлөө энэ тэмсэлдээ амжалта туйлахаар хүсэн болохо гэжэ шиидхэбэри дотор заагдана. Социалис гүрэнүүдэй, эб найрамдал хүсэдэг бусад оронуудай үзүүлhэн түгэс туhаламжа, элдэб оронуудтахи hаналаа нэгэдэлгын хүдэлөөнэй хүгжэлтэ, дэлхэйн олониитын үргэн ехэ дэмжэлгэ хадаа энэ тэмсэлдээ гансааран бэшэ байhыень Индохитадай тэмсэжэ байгаа арадуудта эли тодоор баталан харуулаа.

Дэлхэйн арадууд эмхидэл hайтай ябуулга хэбэл, Индохитадта амгалан байдал hэргээхыень Холбоото Штадуудай правительствые баадхаха хэрэгтэ шууд туhалха байха гээд шиидхэбэриин түгэсхэлдэ хэлэгдэнэ.

ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Я. КАДАРАЙ СССР-тэ айлшалалга тухай

...ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Янош Кадар КПСС ...эй урялаар Советскэ Со... байгша оной февра... 14 хүрэтэр юрэл хани ...талба.

...Я. Кадар Москвада бай... КПСС-эй ЦК-гай Гене... секретарь нүхэр Л. И. ...й уулзаа, хөөрэлдөө.

...хани ёhоной, үгээ хүсэд ...ын оршон байдалда үн... хөөрэлдөөнүүдэй үедэ нүхэд ...Брежнев, Я. Кадар СССР ...ВНР-тэхи коммунис, социа... ...гулалтада туйлагдаhан ...ууд тухай хоорондоо ... совет-венгер харилсаа... ...хүгжэлтын асуудал... ...зүбшэлhэн байна. Эконо... ...научно-техническэ харил... ...оной, хоёр ороной хоо... ...түсхай мэргэжэлтэ, хам... ...бэри үргэдхэлгын, тэрэ... ...ратис ёhоной экономиче... ...лсаа холбооной нэгэдхэ... ...рамма хамтадаа бэелүүл... ...асуудалнуудаар hанал ...зүбаалдан зүбшэлөө. ...Советскэ «Союзай ба ...Арадай Республикын ...вануудай хоорондо хэл... ...хэхэ гэжэ шиидхэгдэбэ.

...эй ЦК-гай, ВНР-эй Ми... ...эй Соведэй урялтай зо... ...Совет партийно-прави... ...делегациин 1972 ондо Венгриин Арадай Республикада айлшалха тухай хэлсэгдээ.

Тэрэшэлэн уласхоорондын байдалда, дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ хабаатай зарим асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тиихэтэй хамта социалис оронуудай нэгэдэл болон түгэс харилсаа холбооe, эб найрамдалай, демократиин ба социальна хүгжэлтын түлөө тэмсэгшэ, империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй эмхидэлые бэхижүүлгэдэ туhа хүргэхэ гэжэ КПСС-эй, ВСРП-гэй шиидэнхэй байhан тухай тусхайлан тэмдэглэгдээ.

Нүхэд Л. И. Брежневэй, Я. Кадарай уулзалга зүбшэн хэлсэгдэhэн бүхы асуудалнуудаар КПСС-эй ба ВСРП-гэй хараа бодолой тон адли байhые дахинаа лаблан батална.

***

КПСС-эй ЦК-гай Политбюро ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Я. Кадарай хүндэлэлдэ Кремлиин Ехэ ордон соо февралиин 14-дэ үдын хоол эмхидхээ.

Энээндэ нүхэд Л. И. Брежнев, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, Ю. В. Андропов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүд А. А. Громыко, К. В. Русаков, тэрэшэлэн ВНР-hээ Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Д. Рапаи гэгшэд хабаадаа.

Үдын хоолой үедэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, ВСРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Я. Кадар хани ёhоной үгэнүүдые хэлэбэд.

Нүхэр Я. Кадар тэрэл үдэртөө орон нютагаа бусахаар мордоо.

(ТАСС).

„Луна-20" гэжэ автомат станци ниидхүүлэгдэбэ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ программын үндэhөөр, «Луна-20» гэжэ автомат станци 1972 оной февралиин 14-дэ Москвагай сагаар 6 час 28 минутада Советскэ Союзhаа дэгдээгдээ.

Ниидэлгын зорилгонь — hарые, hара шадарай дайдые саашадаа шэнжэлхэ ябадал болоно.

Энэ станци дэлхэйе тойрон дабшадаг хэмэл одоной замhаа hара тээшэ шэглүүлэгдэн табигдаа. Станци хараалагдаhанда дүтэрхы замаар дабшана.

Телеметрическэ информациин мэдээнүүдhээ харахада, станциин түхеэрэлгэнүүд ба агрегадууд hайнаар хүдэлнэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые hунгаhан дүнгүүд тухай

Улаан-Үдэ городой Железнодорожно районой Лысогорско № 13 hунгуулиин округто, Баунтын аймагай Ципиканай № 47 hунгуулиин округто, Захааминай аймагай Захааминай № 73 центральна hунгуулиин округто 1972 оной февралиин 13-да, воскресенидэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые hунгаhан hунгалта болобо.

hунгуулиин окружной комиссинуудай мэдээсэлэй ёhоор округуудтахи бүхы hунгагшадай 99, 68 процентнь Лысогорско № 13 hунгуулиин округто, 100 процентнь — Ципиканай № 47 hунгуулиин округто, 100 процентнь — Захааминай № 73 центральна hунгуулиин округто хабаадаба.

Бүхы hунгагшадай 100 процентнь Лысогорско № 13 hунгуулиин округто, 99, 91 процентнь — Ципиканай № 47 hунгуулиин округто, 99,89 процентнь — Захааминай № 73 центральна hунгуулиин округто коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадуудай түлөө дуугаа үгэбэ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудаар hунгагдаhан тушаань hунгуулиин окружной комиссинуудаар эдэ нүхэд бүридхэлдэ абтаба:

Лысогорско № 13 hунгуулиин округто — нүхэр Волков Вениамин Арсеньевич, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитедэй түрүүлэгшэ;

Ципиканай № 47 hунгуулиин округто — нүхэр Филько Александр Семёнович, геологиин Буряадай управлениин начальник;

Захааминай № 73 hунгуулиин округто — нүхэр Чепурин Иван Петрович, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай директор.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум.

ҺУБАЙ ҮНЕЭН ХОТЫН ДАРАМТА

Эхэ мал һубай байхадаа мал ажалда айхабтар ехэ экономическа хохидол ушаруулна. Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын үнеэдэй, эмэ гунжадай 20—30 процентнь тугалланагүй, һубай гарана. Хэрбээ эдэ малые бултыень тугаллуулжа шадаа һаа, жэлдээ 30—35 мянган тугал олон абтажа, 40—45мянган тонно һүн ехээр һаагдаха бэлэй. Тиимэһээ эхэ малай һубайралгые болюулха гээшэ арад зониие эдеэ хоолоор хангаха талаар КПСС-эй XXIV съездын табиһан зорилгонуудые шиидхэлгэдэ шухала нүлөөтэй байһаниинь элитэ.

1971 ондо республикымнай ажахынууд урда жэлэйхиһээ 4097 тугал олоор абаһан байна. Теэд 100 үнеэн, эмэ хашараг бүриһөө абтаһан тугалай тоо арайхан гэжэ 79 болоно. Зүгөөр малай һубайралгатай тэмсэдэг, искусственна үрэжүүлгэ эмхитэй һайнаар ябуулдаг газарта 100 үнеэн, хашараг бүриһөө 90—100 тугал абтана бшуу. Жэшээнь, Прибайкалиин, Улаан-Үдын, Кабанскын болон Бэшүүрэй аймагуудта 100 үнеэн, эмэ хашараг бүриһөө һүүлэй жэлнүүдтэ 90 тугалһаа үсөөн абтаагүй, харин 1971 ондо дээрэ дурсагдаһан аймагуудта 101, 96, 94, 90 тугал абтаһан байха юм.

Түрүү малшад үнеэдээ орой һубайруулдаггүй, жэлдээ 100 үнеэн бүриһөө 110—115 тугал абадаг. Республикын олон ажахыда үнеэдэйнь 10—20 процент жэлдээ хоёр удаа (эхиндэнь, һүүлдэнь) тугалладаг гээшэ. Мүн үнеэд (3—4 процентнь) эхирлэдэг. Жэшээнь, Сэлэнгын совхозой һаалишан, Социалис Ажалай Герой Н. Л. Тадвашкина 1971 ондо даажа абаһан 22 үнеэдһээ 26 тугал абаа. «Орбита» үнеэниинь 4 тугал гаргаа (январьда, декабрьда эхирлээ). Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой һаалишан Н. Н. Жарников харууһалдаг 17 үнеэдһээ 22 тугал абаһан байна. 4 үнеэдынь жэлдээ хоёр тугаллажа, нэгэнниинь эхирлээ бшуу.

Республикын колхоз, совхозуудай 83 фермэдэ 100 үнеэн бүриһөө 100, тэрэнһээ дээшэ тугал абтаа. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ехэ-Куналейн фермэдэ (техник-үрэжүүлэгшэнь К. Р. Андреев) 100 үнеэн бүриһөө 114 тугал абтаһан байна. Искусственна үрэжүүлгэ ябажа хэдэг техник-үрэжүүлэгшэ Н. Я. Кулаковой хүдэлдэг Сэлэнгын совхозой һаалиин гурбан фермэдэ 100 үнеэн, гунжан бүриһөө 109 тугал абтаа һэн. Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Булагай фермэ (техник-үрэжүүлэгшэ Т. М. Князькина) 100 үнеэн бүриһөө 107 тугал абаһан байха юм.

Хэрбээ эдэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл бүгэдын шадабари болоһон байгаа һаа, тугал олон лэ абтаха байгаа. Юуб гэхэдэ, нэгэ адли эрхэ байдалда ажалладаг малшад ондо ондоо дүн харуулдаг байна. Жэшээнь, Яруунын аймагай Нисэнгын совхоздо (директорынь П. Х. Цыренжапов, главна зоотехнигынь В. Д. Галсанов, главна ветврач Ю. К. Хантаев) үнеэдые үрэжүүлхэ, ороондо оруулха хүдэлмэриин мууса ябуулагдаһан дээрэһээ нёдондо 100 үнеэн бүриһөө 56 тугал абаа. Зүгөөр эдэнэртэй нэгэ аймагта ажаһуудаг Нарһатын совхозойхид үхэрнүүдэй искусственна үрэжүүлгэ эмхитэйгээр ябуулһанай ашаар 100 үнеэн бүриһөө 103 тугал абаа гэхэ гү, али нисэнгынхидһээ хоёр дахин олые абаһан байха юм.

Үнеэдые олоор һубайруулха баримтанууд Захааминай, Зэдын, Яруунын, Ахын болон Түнхэнэй аймагуудай ажахынуудта үзэгдэнэ. Эдэ ажахынуудай 100 үнеэн бүриһөө миил 50—70 тугал абтаһан байна.

Республикын зарим түрүү ажахынуудташье олон үнеэд түл үгэнэгүй. Жэшээнь, Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхоздо (түрүүлэгшэнь П. Н. Лубсанов, главна зоотехнигынь Г. Д. Бохоев, главна ветврач Д. Ганжуров) 1971 ондо 100 үнеэн бүриһөө оройдоо 63 тугал абанхай. Харин эдэнэртэй зэргэлээд һуудаг «Улаан Оронго» колхоздо—98, «Советская Россия» колхоздо 107 тугал абтаһан байна бшуу. Тиигэжэ нёдондо «Коммунизм» колхозой 141 үнеэн, 80 гунжа, 90 эмэ хашараг тугаллаагүй гараһан. Энэ ажахын үсхэбэрилгэдэ үлөөгдэхэ эмэ буруу хашарагууд һайса харууһалагдангүй байжа, үрэжүүлэгдэхэ үедөө жэжэхэн, тамир һулатай байдаг. Колхозой 3-дахи фермэдэ техник-үрэжүүлэгшэнь хоёр дахин һэлгэгдэһэн, 1-дэхи фермэдэ искусственна үрэжүүлгын пункт һайса түхеэрэгдээгүй, хүйтэн, шиигтэй байжа, үнеэдээ байра соо үрэжүүлнэ.

Үнеэдэй хээлитэхэ, түрэхэ гээшэ тэдэниие ямараар эдеэлүүлһэнһээ, харууһалһанһаа болодог юм. Илангаяа тэдэниие хүсэд һайнаар эдеэлүүлхэ, тэжээлынь белок, саахар-протеин, минеральна зүйлнүүд болон витаминуудаар хүсэлдүүлхэ шухала. Үнгэрһэн жэлэй сагай уларилай таагүй байһан дээрэһээ сентябрь-декабрь һарануудта тугаллаһан үнеэд, мүн зарим эмэ хашарагууд мүнөө хүрэтэр үрэжүүлэгдээгүй байһаар.

1972 оной 1-дэхи кварталда тугаллаһан бүхы үнеэдээ 300 килограмм шэгнүүртэй, 18—20 һаратай эмэ хашарагуудаа бултыень үрэжүүлхын тула тэдэниие энээхэн үедэ һайнаар эдеэлүүлхэ, отогүй байһанайнь ушар шалтагаан элирүүлэгдэжэ, хэрэгтэй байбалнь эмшэлхэ, искусственна аргаар ототой болгожо, саг соонь үрэжүүлхэ гү, али бухада табиха болоно.

Тиимэһээ үдэр саг гээжэ байнгүй, үрэжүүлэгдэхэ малай тэжээлэй рацион зохёожо, тэдэнэй шуһанай, мүн тэжээлэйнь биохимическэ бүридэлые шэнжэлхэ эрилтэ табигдана. Тэдэ малай тэжээлдэ заабол минеральна бодосуудые (яһанай гурил, тэжээлэй фосфат, монокальци, диаммонифосфат болон фосфорно-кальциин зүйлнүүдые) нэмэлсэжэ үгэхэ хэрэгтэй. Илангаяа манай республикада иод дуталдадаг. Тэрэнь малай ототой бололгодо нүлөөлдэг юм. Малай бэеэ йодой дуталдахада, үнеэд хэдэн удаа үрэжүүлэгдэбэшье, хээли абажа үгэдэггүй, тугал хаядаг, үхэһэн тугал гаргадаг, удаажаһь һалажа үгэдэггүй жэшээтэй. Тиимэһээ малда 3—4 миллиграмм йодтой калиие эдеэнэй дабһантай холижо үгэхэдэ зохид. Мүн элдэб микрободосуудтай, витаминууд болон каротинаар баян нарһанай гү, али хасууриин шэлбүүһэ үнеэн бүридэ үдэртэ 500—700 грамм хүртэхөөр үгэхэдэ һайн. Тэрэниие гурил болотор тээрмэдээд гү, али ДКУ-гаар жэжэлээд, силостэй, үбһэнтэй холижо үгэхэдэ зохид. Хэрбээ үнеэдэй бэедэ витаминуудай, минеральна зүйлнүүдэй сохээр дуталдаад байгаа һаа, А. Д витаминуудаар тарилга хэжэ болохо. Ногоонок витамин элбэгэй гурил тэдэ малда эдюулхэдэ угаа һайн юм.

Үбэлэй сагта малые газаа гаргажа, ябуулжа байхада бэень һайжардаг, тэжээлдэ дуратай болоо, тэжээлынь шэнгэсэтэй болоод, ототой болоходо туһалдаг байха юм. Зүгөөр олохон ажахынуудаар шалгалта хээд үзэхэдэ, 1971 оной декабрь һарада газаа дулаан байгаашье һаань, Загарайн аймагай «Гигант» колхоздо, Хоринн аймагай Анаагай совхоздо, Хэжэнгын аймагай «Первомайский» совхоздо үнеэдынь газаагуур орой ябуулагдадаггүй байшоо. Теэд зоотехническэ эрилтын ёһоор үнеэд үдэртэ 3—4 час газаагуур, 3—5 километр ябуулагдаха ушартай.

Үнеэдэй, гунжадай ототой бололго, мүн тэдэниие түрэлгэдэнь зүбөөр бэлдэһэнһээ дулдыдадаг байха юм. Үнеэдэй хээли тугаллахаһаа хоёр һара урид түрүү һаранuудхиһаа 5—6 дахин түргөөр томо болодог гээшэ. Ушар иимэһээ хээлиинь зохидоор түлжэхын, мүн эхынь тамирай һулархагүйн, тугаллаһан хойноо һүтэй байхынь тула энээхэн үедэ 1—2 тэжээлэй единицын хэмжээнэй хоол сүүдхэдэ нэмэжэ үнеэдтэ үгэхэ эрилтэ табигдадаг. Шэргээгдээд байһан энэ үедэнь үнеэдтэ силос бага үгтэдэг, бардаа, пивын шаара үгтэхэеэ орой болидог, үнеэдэй, гунжадай тугаллахаһаань хоёр недели урид силос рационһоо бүри гаргагдадаг байна. Тугаллахаһаань 7—10 үдэр урид тэдэниие түрэлгын таһалгада оруулжа, һайнаар харууһалха, гансахан лэ һайхан үбһөөр эдеэлүүлхэ болоно.

Удаажын баригдахагүйн, мүн элдэб умайн үбшэ хүрэхэгүйн тула үнеэдтэ нялха тугалыень һайса долёолгохо хэрэгтэй. Нэгэн доро тугалай хэбтэшэ соохи 3—4 литр шэнгэн зүйлые 5—6 литр бүлеэн, дабһалһан уһатай холижо, эхэдэнь уулгахада һайн юм. Үнеэдэй тугаллаһанай удаа 10—14 хоног үнгэрөөд байхада ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд үнеэдэй амин бэеыень һайса шалгажа, үбшэ хабшантай байбалнь, эмшэлхэ уялгатай. Үнеэдээр олон, томо ажахынуудта, аймагай станцинуудта эдэ бүхы хүдэлмэри саг соонь нарин һайнаар хэжэ, шалгажа байхын тула тусхай ветврач гинекологтой байхаар гэжэ һанагдана. Иимэ дүй дүршэл Омско, Новосибирскэ областьнуудта, Красноярска хизаарта ушарна. Имагтал ветеринарна хүдэлмэри һайжаруулһанай ашаар эдэ областьнуудта үнеэдэй һубайралга эрид хороогдоһон байна бшуу.

Үхэрэй һубайралгатай тэмсэхэдэ искусственна үрэжүүлгын айхабтар ехэ аша туһатай байһые тоонгүй гарахын аргагүй. Имагтал энэ арга хэрэглэжэ, малаа түргөөр үдхэхэ, үүлтэрыень хурданаар һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ байнабди. Искусственна үрэжүүлгэ зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар лэ малай һубайралгые усадхаха, бухануудай тараадаг элдэб үбшэнһөө үнеэдые зайсуулха байна бшуубди.

Мүнөө үедэ республика доторнай үүлтэр һайжаруулгын, искусственна үрэжүүлгын 9 станци бии. Эдэ станцинууд симментал үүлтэрэй элитэ, элитэ-рекорд шанарай 57 бухатай. Эдэ бухануудай эхэнь 4,17 процент тоһолигтой, дунда зэргээр 4518 килограмм һү жэлдэ үгэдэг байха юм. Гадна эдэ станцинууд мяхалиг үүлтэрэй 20 бухатай. Һүүлэй жэлнүүдтэ эндэхи буха бүхэнэй үрөөр дунда зэргээр жэлдэ 900 үнеэд, хашарагууд үрэжүүлэгдэнэ. Зүгөөр ажалаа һайнаар эмхидхээ һаа, бүри олон мал үрэжүүлжэ болохо.

Теэд эдэ бүхы хүдэлмэри һайжаруулхын тула шадабаритай бэрхэ хүнүүд хэрэгтэй. Илангаяа техник-үрэжүүлэгшэдые нарин һайнаар шэлэн оложо, тэдэнэрые һургаха, мэргэжэлыень дээшэлүүлжэ байха, тэдэнэртэ зохидоор ажаллаха арга олгохо шухала. Мүн тэдэнэрые моральна болон материальна талаар урмашуулха, ажалайнь түлөөһые БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1970 оной мартын 11-нэй тогтоолой ёһоор гуримшуулха байна.

1972 ондо—түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ үнеэн бүриһөө тугал абахые оролдохо гээшэ малшадай, зооветеринарна мэргэжэлтэдэй арюун уялга мүн.

Ж. ГРОМОВ,
республикын госплемстанциин директор.
А. ШУБИН,
БурАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ветеринарна таһагай начальник.
В. МИХАЙЛОВ,
Буряадай хүдөө ажахын институдай доцент.

Улаан-Үдын аймагай «Улаан Оронго» колхозой түрүү һаалишан Мария Устиновна Юмсунова үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2396 килограмм һү һааһан байна. Энэшье жэлдэ Мария Юмсунова жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхээ оролдожо, эршэтэй габшагайгаар ажаллажа байнхай.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан М. У. Юмсунова.
З: ВЕСНИНАГАЙ фото.

АЖАЛЛАЖАЛ ЯБАХАДАА ЖАРГАЛТАЙ

ЖАБЖАГАНАМА хүйтэн түлэг дундаа байгаа һэн. Үдын голые уруудаһан үдэшын жабар бүришье шэмэрүүнээр нюур «долёогоод» абаха юм. Теэд манай зорюута уулзахаяа ерэһэн бага сэнтэһэн малгайтай, намарайхи шэцги хүнгэхэнөөр хубсаланхай Ширап Жамсаранович хуһамаг соо эдеэлжэ байһан хонидойнгоо дундуур тэдэнээ аажамханаар адаглан хаража ябаа һэн. Энэ хүнтэй унихэнэйшье уулзагдаагүй байгаа. Тиимэһээ жара гаранхай һэн тула нилээд үбгэн түхэлтэй болоо ёһотой гэжэ һанадаг байһамни буруу һүрэшэбэ. Харин тэрэмни үнөөхил урданайхи шэнги оройдоо хубилаагүй. Бүхэриг бэетэй ажалша хүн хүдэлмэридэ диилдээ, даргадаа гэжэ байдаггүй гээшэ зүб лэ ха юм даа.

Урданайнгаа танил хүнтэй нэгэтэ ушархадаа хөөрэлдэхэ, һонирхохо юумэнүүд олон лэ һааб даа. Теэд үдэшэ болохо саг бүри дүтэлшэһэн байжа, хурьгадаа хүхүүлхэ эгээл сүлөөгүй үень байгаа. Хурьгалха дүтэлһэн хонид соогуураа ябаһан Ширап Жамсаранович удааншье болонгүй: «Үхибүүд хашаа соогоо хурьгадтаяа носолдожо байна. Орожо харагты» гэжэ уряа һэн.

Үбгэн хонишоной харуулха, бахархаха юумэниинь эдэл эхэһээ мэнэ һая унаад тэнжэжэ ядажа гү, али хүл дээрээ бодон боргожо байһан, хаамаг соогуур дэбхэрэлдэн үймэжэ байгаа хүн сагаан хурьгад ха юм даа. Ерэһэн лэ хүн бүхэндэ эдэнээл харуулхадаа, тэрэнэй сэдьхэлынь ханадаг байха. Малша хүнэй үйлэнь, хүсэлынь тиимэ ха юм.

Эхээ хүхэхэ сагайнгаа ерэхэдэ абааштайгаар мааралдажа байһан хурьгадтай хашаа соо гурбан басагадтай уулзаа һэмди. Тэдэнэй нэгэниинь Ширап Жамсарановичай ехэ басаган, мүнөө эндэхи ахалагша хонишон Зоя Жамсаранова, городһоо үсэгэлдэр үбэлэй амаралтада гэртээ айлшалһан дүүнь хурьга абалгада туһалалсахаар ерэһэн басаган Нина Доржиева. Эдэнэр хурьгадтаа эхэнүүдынь газааһаа оруулхаяа хашаа соохёо хам гэжэ байгаад һэн.

Зоя. Энэ арбан вургаатай ябахадаа эхэ, эсэгэеэ дахажа, үхэр харууһалалсажа эхилһэн басаган. Удаань тэдэнэйнгээ хонин ажалда ороходонь, адли хонишон бололсоо. Эсэгынь һургаал ехэ даа. Арба гаран жэлдэ хонишон ябана. Ажалай дүршэл гүйсэд шудалаа, эрхим үрэ дүн туйлаа хадань, Зояые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаа ааб даа. Гадна комсомолой эдэбхитэй гэшүүниие нютагайхидынь СССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгаһан байна.

Нигэжэ Ширап Жамсарановичай хүмүүжүүлжэ, ажалай амта танюулжа, гарынь ганзагада, хүлынь дүрөөдэ хүргэһэн басаган ажалша бэрхэ малшан, эдэбхи үүсхэлтэй, урагшаа сэдьхэлтэй, нютагай зондо хүндэтэй һэн туладаа иимэ ехэ этигэл найдабарида хүртэхэ хуби заяатай хүн болоо ха юм. Мүнөө дээдэ һургуулида һуража байһан, амаралтынгаа үедэ эсэгэ, эгэшэдээ хамһалсажа ябаһан энэ басаган ошо ошоторoo баһал иимэ бэрхэ, солоёо дуудуулдаг хүн болохол байха гэһэн бодол дары түрөөдхихэ юм. Теэд хүнэй зэргэдэ гаралга, гол түлэб, түрэлхидэй хүмүүжүүлгэһээ, энэрхы һургаалһаа үнгитэй ха юм.

Бага наһандаа нюдарган баяшуулай батрааг ябаһан Ширап Жамсаранов хадаа гушаад онуудай үеын комсомолец, гуша нэгэдэхи жэлээ КПСС-эй гэшүүн, ажабайдалай али олон дабаануудые гаталһан баян намтартай үбгэн. Иимэ хүн өөрынгөө уг залгамжалха, алдар солодо хүртэхэ хүнүүдые хүмүүжүүлжэ шадана ха юм. Зургаа-долоон жэлэй туршада колхозой бригадираар, фермые даагшаар, арбан дүрбэн жэл үлүүтэй үедэ колхозой түрүүлэгшээр хүдэлһэн Ширап Жамсаранович: «Эрдэм һургуулиимнишье ээлтэй, мүнөө байдалнай ташха ондоо болоо, диилэхэ шадаха юумэеэ хээд ябаһуу» гэжэ сэхэ рууе хэлээд, малшан болоод ажаллахые мэдүүлээ һэн. 1959 оной хабар болоһон ушар.

Тиигээд жэлһээ үлүү сагта үхэршэн ябаад, удаань хонин һүрэг тушаажа абаа һэн. Тэрэл гэһээр хонишон. Олон жэлдэ хонишон ябаһанайнь, һайнаар хүдэлһэнэйнь сэгнэлтэ «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаль!

— Дайнда ябажа, инвалид болоод бусаһан хүм даа. Гурбадахи зэргын инвалид гээшэ һэм. Тиимэ хүнүүдэй табин табитайһаа пенсидэ гарадаг хуулиин тогтоогдоходо, 1970 оной март соо пенсионер нэрэтэй болоо һэм. Теэд пенсионер гээд гэртээ һуултай бэшэл. Ажаллажал ябахадаа жаргалаа олодог, сэдьхэлээ ханан дүүргэдэг агшаб. Ахалагша хонишон гэһэн «тушаалаа» Зоядоо зүүлгэжэ, өөрөө жиирэй, хонишон болоод лэ басагантаяа энэ хүдэлжэ ябаналдеэ, — гэжэ Ширап Жамсаранович сайлажа һуухадаа хөөрөө һэн.

Жара гарабашье сарюун, ажалайнгаа эршэ заашье алдаагүй энэ урданай коммунистнуудай, колхозой ветерануудай нэгэн болохо Ширап Жамсаранович Жамсаранов, тэрэнэй хэрэг үргэлжэлүүлхэ, боожыень гартаа абаһан залуу үетэнтэй адли тэгшэ ажаллажа ябана. «Бэеынгээ гэмгүй ябаа хада энээхэн юһэдэхи табан жэлые дабалсахал байхаб. Бирахаа болёоб гэжэ мүнөөнһөө гараа үргэхэгүйл байхаб» гэжэ энэ үбгэн толгойдоо [illegible] хадуунхайл байха.

Табан жэлэй нэгэ жэл[...] рагдаа. Тэрэниие эсэгэ[...] хоёр һайн үрэ дүнтэй [...] Зуун эхэ хонин бүриһ[...] хурьга түлжүүлээ, ноо[...] жа абаха даабаряа дүүрг[...] даа. Хоёрдохи жэлынь [...] Гаран сасуунь шэнэ түл[...] эхилээд байна. Даажа [...] эхэ хонидой толгой бү[...] хурьга, 3.3 килограмм но[...] шалжа абаха социалис [...] Тэрэнээ хүсэндэнь хүр[...] һандаа этигэл яданагүй.

Уялга дээрэнь үшөө нэ[...] нэмээ. Юуб гэхэдэ, хүрш[...] совхозой суута хонишо[...] лис Ажалай Герой [...] Ламхановна Тогмитова [...] социалис мүрысөөндэ ур[...] Теэд тэрэнһээнь арсажа[...] бы. Туршахал гүбди гэ[...] гантаяа хоюулан шиидэ[...] гээд хэлсээ баталһан бай[...] гынгээ һургаалаар бэрхэ [...] дой зэргэдэ жагсаһан зал[...] мунист Зоя Жамсаранова [...] бата түшэхэ түлгүүритай [...] даа баһал яаха аргагүй [...] сэдьхэл дүүрэн ажаллаж[...]

Наһанайнгаа габьяата [...] тада гараха дүүрэн эрхэ[...] һоншье һаа, хэжэ байһан [...] үргэлжэлүүлжэ, олондо [...] жэ. залуу үетэндэ һургаа[...] ябаһан колхозно байгуула[...] терануудай нэгэн. Анаага[...] зой эрхим хонишодой нэ[...] рап Жамсарановичта халу[...] хэнэй, нүхэр ёһоной бая[...] хэһөө, үшөө ехэ зол жар[...] лэхые, эрхим амжалта т[...] ень хүсэхэһөө бэшэ онд[...] үгэ байлтайб!

Г. ЦЫРЕТОР[...]
Хоринн аймаг.

УЛААН ТУГТА ХҮРТЭБЭ

Захааминай аймагай колхоз болон совхозуудай дунда 1971 оной турша соо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн һаяшаг гаргагдаба. Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха талаар «Победа» колхоз эрхимлэжэ, КПСС-эй райкомой ба аймгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан Тугта хүртэһэн, мүн аймагайнгаа Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна.

Энэ колхозой малшад үнгэрһэн жэл соо хүдөө ажахын продуктнуудые түсэбһөө гадуур гүрэндэ худалдаһан юм. Жэшээлбэл, нооһо худалдаха түсэб 111, һү — 102, мяха — 100 процент дүүргээ. Гэхэтэй хамта эбэртэ бодо малай тоо толгой олошоруулха түсэб 106, адуу моридые — 105, хони — 102 процент дүүргэжэ, колхозойнгоо адууһа малай һүрэг нилээд олошоруулһан байна.

Тиихэдэ эбэртэ мал шахан таргалуулха ба һү һаалиya дээшэлүүлхэ талаар һайн амжалта туйлаһан байха юм. Колхозой гүрэндэ худалдаһан бүхы эбэртэ бодо малай толгой бүриин дунда зэргын шэгнүүр 344 килограммда хүргэгдөө, үнеэн бүриһөө 1724 килограмм һү һааһан байна. Энэнь аймаг доторoo эрхим амжалта болоно.

Иимэ һайн дүнгүүдые туйлалгада колхозой үнинэй һаалишад Н. Соктоева, Х. Абидуева, Ц. Будаева болон бусадай хубита томо. Тэдэнэр ажахынгаа, мүн аймагай һаалишадай дундаһаа эрхимлэжэ ябана.

Мүнөө тус колхозой малшад, хонишод юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ габшагайгаар ажаллажа, шэнэ илалтануудые туйлахаар зорижонхой.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Коммунис ажалай ударник Иннокентий Васильевич [...] Серовой нэрэмжэтэ мебельнэ фабрикада эгээл бэрхэ нар[...] шуулай нэгэн гэжэ тоологдодог. Иннокентий Хорошних [...] жэлэйнгээ түсэбые 4 жэл 6 һара соо дүүргэхэ гэһэн социа[...] га абанхай юм. Энэ уялгаяа тэрэнэй дүүргэхэ байһаниинь эт[...]
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: И. В. Хорошних ажалдаа.
Д. БАЛДАНОВА[...]

ЗАЛУУШУУЛАЙ УУСХЭЛ

Январь һарын һүүлшын үдэр һэн. Тиихэдэ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой Цагаатайн отделениин комсомолшуудай суглаан болоо. Тус суглаан дээрэ ажахын мүнөө үеын гол зорилго болохо түл абалга тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдээ.

Отделениин комсомолшууд болон залуушуулые түл абалгын хүдэлмэридэ яажа олоор хабаадуулха тухай колхозой комсомолой комитедэй секретарь Цыден-Дамба Аюшеев үгэ хэлээ һэн.

Тус отделениин олон комсомолшууд болон залуушуул мал ажалда мүнөөшье яһала амжалтатайгаар хүдэлжэ байдаг юм. Тэдэнэй тоодо, хоёрдохи гарай хонишод Болод Цыренов, Санжа-Сурун Галсанов, Долгоржап Балданова, Валентина Сосорова, Батор Балданов болон бусад оролсодог. Мүнөө гол анхаралай шэнэ түл абалгада зорюулагдаад байхада, эндэхи залуушуул бүхы хүсэеэ элсүүлхэ гэжэ оролдоо. Жэшээнь, энэ аймагай «Коммунизм» колхозой комсомолшууд болон залуушуул түл абалгын хүдэлмэридэ олоороо хабаадажа, залуушуулай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэжэ аймагай бүхы залуу үетэндэ хандаад байна ха юм. Тэрэ үүсхэлые дэмжэхэ хэрэгтэй.

Иимэ асуудалай табигдаад байхада, отделениин комсомолшууд эхэ хонидой долоон отарануудта хубааран гаража, хурьга абалсахаар бэлэн байһанаа мэдүүлээ һэн. Тэдэнэй тоодо урда жэлнүүдтэ нютагай дунда һургуули дүүргэһэн 15 залуу хүбүүд, басагад бэеэ зэһэн гаралсаба.

Ахалагша хонишон Д. Балдановай отарада Наташа, Роза Галсановатан, Ц-Д. Балдановай отарада Света Дашипылова, Нина Иванова, Долгор Чагдурова, Ч. Шараповай отарада Ольга Жигжитова, Гармажап [...] Света Шарапова, Ц-Д. [...] отарада Долгор Занаева[...] наева, комсомолой гэш[...] хонишон Дугаржап Аю[...] рада Долгор-Сурун [...] Б. Доржиевагай отар[...] Мунхэ Занаев, Василий [...] ров, Света Доржиева г[...] гадые абалсажа байна.

Суглаанда хабаадаг[...] абалгын үедэ гаргаһан[...] хэрэгээ нютагайнгаа [...] Буряадай түрүүшын эр[...] жи Банзаровай түрэһэ[...] лэйнь ойдо зорюулха г[...] хэбэри абаа һэн.

М. ГАЛ[...]
Зэдын аймаг.

ТҮРҮҮ ПУНКТЫН МОДОШОД

Эхэ оронойнгоо шэнэ барилганuудта, арадай ажахын янза бүриин һалбаринуудта һайн шанартай ехэ модо үгэхэ зорилго урдаа табиһан Байгалай леспромхозой коллектив үнгэрһэн жэлые амжалтатайгаар түгэсхэһэн юм. 353,8 мянган кубометр модо бэлдэхэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабари болзорһоо хоёр хоногоор уридшалан дүүргэгдээ.

Модо бэлэдхэлэй Котокель пунктын хүдэлмэришэд хамтын хэрэгтэ горитой туһа нэмэри оруулна. Тэдэнэр нэгэнтэ бэшэ түрүү һуури эзэлдэг. Эбтэй эетэй коллектив байгуулха, ажалай эмхидхэл һайжаруулха хэрэгтэ пунктын начальник Александр Семёнович Забановай үүргэ ехэ байха юм.

Нүхэр Забанов модошодой дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулдаг, урдахи зорилгыень тодорхойлһон хөөрэлдөө эмхидхэдэг, тэрэнээ бэелүүлхэ хэрэгтэнь эршэ хүсыень элсүүлжэ шададаг. Тэрэ хүдэлмэришэдтөө шанга эрилтэтэйгээр хандана. Тиимэһээ нормоёо дүүргэдэггүй, ажалай журам эбдэһэн ушар эндэ үзэгдэхөө болинхой.

Пунктын хүдэлмэришэдэй олонхинь дүй дүршэлтэй, үнинэй модошод юм. Мастер Н. П. Ефимов 1936 онһоо хойшо леспромхоздо ажаллана. Мастер Нина Дзюба залуушье һаа, өөрынгөө ажал һайнаар мэдэхэ болоһон. Энэ хоёр участок хоорондоо мүрысэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ байнхай.

Бага комплексно бригаданууд хоорондоо мүрысэнэ. Пунктын табан бригаданuудай дундаһаа Василий Николаевич Паршуковой бригада түрүү һуури батаар эзэлжэ ябана. Тус бригадынхид нёдондо 24167 кубометр модо бэлдхэн таллуулжа, амжалта туйлаа. Энээнһээ урда леспромхозой нэгэшье бригада иимэ ехэ бүтээсэ туйлаагүй байха юм.

— Эндэ ямар нюуса байха һэм, — гэжэ пунктын начальник нүхэр Забанов хөөрэнэ. Бригада ажалаа һайнаар эмхидхэдэг, хүдэлмэриин минута бүхэниие ашагтайгаар хэрэглэхэ гэжэ оролдодог. Трактораа бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэнэ, алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэнэ.

Түрүү бригадын дүй дүршэл согсологдожо, бусадта мэдээжэ болгогдоо. Тэдэнэй жэшээгээр пунктын бусад бригаданууд трактораа һайнаар ашаглаха, ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Олонхи бригадануудай гэшүүд нормоёо үлүүлэн дүүргэдэг болоо.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гэжэ пунктын хүдэлмэришэн бүхэн анхарна. Тэдэнэр арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, табан жэлэй аша туһада зорюулха гэжэ эрмэлзэнэ. Тракторист Иван Яковлевич Максимов хэрэглэлһээ гараа гэжэ тоологдоһон трактор өөрөө заһабарилжа, дахинаа хүдэлгэдэг болоо. Тэрэ энэ трактораа жолоодон хүдэлгэхэ зуураа, халаанай даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Пунктын начальник трактористын анхарал оролдолго дэмжэн, шэнэ бригада эмхидхэжэ, нүхэр Максимовые бригадираар томилһон юм.

Хүн бүхэнэй анхарал оролдолгын сэгнэгдэжэ, һайшаагдадаг байһые үшөө нэгэ иимэ баримта гэршэлнэ. Залуу хүдэлмэришэн Александр Елизов модоной гашууһа, намаа отолгошоор ажалладаг байгаа. Теэд техникэдэ дуратай, тэрэниие шудалха хүсэлэнтэй һэн. Энэ хүсэл эрмэлзэлынь мүн лэ саг соогоо обёорогдоо. Александр Елизов погрузчигай-операторай мэргэжэлдэ һурахаар эльгээгдэһэн. Шэнэ мэргэжэл шудалһанай һүүлээр оператораар хүдэлжэ, ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Залуу хүдэлмэришэн мэргэжэл шадабарии улам дээшэлүүлхэ хүсэлэнтэй. Леспромхозой дирекци тэрэнииень дэмжэжэ, лесотехническэ техникум эльгээхэ зүбшэл һаяхан үгөө.

Котокель пунктын коллектив амжалта туйлаха үндэһэ һуури эртээнһээ бэлдэнэ гэхээр. Хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабари, мүн даажа абаһан ажалай түлөө тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулһанай ашаар модошод ехэ бүтээсэ туйладаг болоо. Ой соо бэлдэгдэһэн модые саг соонь шэрэхэ гэжэ мүн лэ анхаргдана. Тиигэжэ модо шэрэлгын харгы леспромхозой пунктнуудта гаргагданхай. Котокель пунктын харгы леспромхозой һайн харгынуудай тоодо оролсоно. Модо шэрэдэг томо автомашинануудай жолоошод эндэ ехэ дуратайгаар ерэдэг, даабаряа үлүүлэн дүүргэдэг.

Мүн пункт модо шэрэхэ [...] саг болзор соонь үлүүлэ[...]

Эдэ бүгэдын ашаар пу[...] нико-экономическа тала[...] үрэ дүн туйлана. Нёдо[...] дукциин өөрынь үнэ са[...] руулһанай ашаар 27000 [...] гай алмалта хэгдээ. Ба[...] модоной нэгэ кубометрэй [...] үнэ сан 28 мүнгөөр х[...] лагдаһан байна. Ажалай [...] бүхы дээрээ 2,8 процент[...] шэлүүлэгдээ.

Пунктын коллектив т[...] лэй хоёрдохи жэлдэ ур[...] зорилго табиба. Энэнь [...] абаһан социалис уялга [...] лагдаа. Түсэбэй ёһоор [...] гэн кубометр модо бэлдэ[...] хэ даабаряа 101 мянга[...] метртэ хүргэхэ гэжэ тэ[...] раалба. Иван Черняев, [...] Пузырев гэгшэдэй даа[...] комплексно бригадануу[...] 18 мянган кубометр мо[...] хэ, таллуулха гэжэ [...] Пункт соогоо түрүүлэ[...] В. Н. Паршуковой, [...] Козловой хүтэлбэрида [...] комплексно бригадануу[...] 20 мянган кубометрэ [...] уялга абанхай.

П. ГРИГОР[...]

Россин эгэшэ дүү республиканууд

Хирургида хэрэгтэй зэмсэгүүдые гаргадаг Казаниин завод суурь... эхилһээр үнинэй юм. Эндэ янза бүриин продукци гаргагдана. ...шээлхэдэ, жэжэ үхэр малай нарин гэдэһэнһээ хэгдэһэн утаһан ...раци хэхэдэ, ехэ хэрэгтэй болодог. Юуб гэхэдэ, энэ утаһан шар... оёходо тон һайн байна. Энэ утаһаар оёгдоһон шарха хубилан..., түргэн эдэгэдэг юм.

Заводой продукци ороноймнай олон поликлиникэ, диспансер, хи...ургиин таһагуудта эльгээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: химик-технолог М. В. Галиныш ажал дээрээ.

ТАСС-ай фото.

ХҮДЭЛЖЭШЬЕ, АМАРЖАШЬЕ ШАДАНА

Нютаг бүхэн онсо өөрын шарайтай, түхэл шэнжэтэй байдаг аабза. Харин нютагай шэг шарайе сэлмэг залуу, гоё һайхан, хүн зоной байдалые соггой дорюун, һонирхолтой болгохо хэрэгтэ хүдөөгэй клуб тон ехэ үүргэтэй. Сүлөөтэй сагтаа, илангаяа ажалай һүүлээр малшад, хонишод, таряашад абаһаар лэ клубтаа ерэжэ, уран һайханай кинофильм хараха, шэнэ һонин газетэ, журнал уншаха, лекци шагнаха, һонирхолтой хөөрэлдөөндэ хабаадалсаха дуратай байдаг.

Энэ талаар манай Таһархайн клубта зарим тэды юумэн хэгдэнэ. Хэгдэньшьегүй яахаб. Ушар юуб гэхэдэ, хүн зоной ажаһуудалые эрид һайжаруулха, культурна эрилтыень гүйсэд һайнаар хангаха, эрдэм болбосоролыень дээшэлүүлхэ тушаа КПСС-эй XXIV съезд дээрэ онсо анхарал хандуулагдаа һэмнай. Тиихэдэ үнгэрэгшэ жэлэй зунай һүүл багта манай республика дотор соёлой хоёр жэлэй добтолго соносхогдоо һэн. Эдэ бүгэдэн ажал хүдэлмэридөө тон харюусалгатайгаар хандахые, соёлой хүдэлмэри эрид һайжаруулхые уялгална.

Һайн үдэрэй болоходо, концерт наада харуулха, эгээл мүнөө сагта, түл абалгын халуун хаһада һонирхолтой гоё концерт бэлдээд, бригада болон фермэнүүдээр ябахые оролдонобди.

Би клубта хүдэлдэггүйб. Тиигэбэшье концерт бэлдэхэ, табиха үедэнь сэдьхэлнн зободог гээшэ.

Бүри һаяхан даа, январиин 22-ой үдэшэ клубтамнай хүнүүд олоор сугларба. Малшад, һаалишад, хонишод, механизатор хуу бии хэбэртэй. Бүгэдөөрэн сугларашьегүй яаха бэлэй. Юуб гэхэдэ, аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй суглаан боложо, манай Таһархайн отделени аймаг соогоо эгээн һайнда тоологдожо, хоёр зуун түхэриг мүнгэн шанда хүртэһэн, «1971 ондо аймагтаа түрүүлһэн эгээ эрхим отделени» гэжэ тусхай диплом абаһан юм. Аймагай хори гаран отделени сооһоо түрүүлжэ гарахань хүнгэн бэшэ юм бэзэ. Амжалта туйлалта ажалша бэрхэ хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэлгэһээ, үүсхэл оролдолгоһоо дулдыдана бшуу.

Эгээл эндэ гэхэ гү, али колхознигуудай эдэбхи үүсхэл дэмжэхэ, зоригжуулха, урмашуулан баясуулха хэрэгтэ клубай үүргэ тон ехэ. Тэрэ үдэшэ табиһан концертыень хүнүүд ехэтэ һонирхон хараа бэлэй.

Аймагай түбһөө гү, али Толтойһоо ерэһэн эдэбхитэд маанадта концерт харуулаагүй, харин бидэ өөһэдын хүсөөр концерт наада эмхидхэжэ, саг үргэлжэ харуулжа, хүн зониие баясуулжа байдагбди. Уран һайханай бүлгэмэй ажалда нютагай эдэбхитэд, жэшээнь, комсомолшууд Дулмаадай Банчикова, Вера Дашинимаева, Валерий Селиванов, Нина Дорбалеева, Валя Бодеева болон бусад хабаадалсажа, клубай хүдэлмэриие бүришье урагшатайгаар ябуулна. Эдэ бүгэдые клубые даагша, коммунист Е. Г. Манзарова ударидажа, тон зүбөөр эмхидхэн ябуулхые оролдодог гээшэ. Клубай Советдэ дурсагдаһан нүхэдһөө гадна, отделениие эрхилэгшэ Д. С. Андыков, партийна эхин организациин секретарь оролсодог. Һара бүхэнэйнгөө түсэбые уридшалан табяад, концертынгоо программые бүгэдөөрэн шэнэдхэн зохёодогбди.

Манай отделенидэ бүхыдөө хорин табан коммунистнууд бии. Бүгэдөөрэн шадал зэргээрээ соёлой хүдэлмэридэ туһалалсажа, дурадхал оруулжа, зүбшэл заабари үгэжэ байдаг.

Дээрэ дурсагдаһан комсомолшууд бултадаа колхоздоо хүдэлдэг гээшэ. Жэшээнь, Нина Дорбалеева арбадахи класс дүүргээд, комсомолой уряалаар колхоздоо хүдэлхөө үлэһэн. Мүнөө тэрэ һаалишанаар хүдэлнэ. Һаалишанаар һаяшаг хүдэлжэ захалһаншье һаа, һаамхай үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ дунда зэргээр арбан килограмм һү һаажа, түрүү һаалишадтай шадал мэдүүлэн мүрысэнэ. Үгышье һаа Валентина Дорбалеева гү, али Валерий Селивановые абаад үзэелши. Эдэ нүхэднай мүн баһа арбадахиие дүүргээд, колхоздоо хүдэлхөө үлэһэн байна. Мүнөө мал ажалда хүдэлжэ, һаалиин фермын нэрые бүришье хүндэтэй болгоно. Иимэл хадань Таһархаймнай һаалиин фермын коллектив коммунис ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэнэ.

Һаалишадта сүлөөтэй саг балай байдаггүй гэжэ хүнүүд хэлсэдэг. Зүб лэ гээшэ. Илангаяа үнеэдэйнгээ тугаллаха үедэ түхашарха ушар гарадаг. Хэды тиигэбэшье залуу һаалишаднай сүлөөтэй сагаа тон зүбөөр хубаагаад, соёлой ажалда заабол хабаадалсаһан байдаг.

Отделениин комсомолой организациин секретарь Дулмаадай Банчикова библиотекарь Вера Дашинимаева хоёрой буряад, ород болон бэшэшье арадуудай дуунуудые уянгалуулан дуулахадань, хатар наада уян нугархайгаар гүйсэдхэхэдэнь, хүнүүд омогорхон баясадаг, альга ташалган нилээд удаан замхадаггүй. Һаалиин фермэдэ малшанаар хүдэлдэг Валерий Селивановай шүлэг болон шог ёгто үгүүлэлнүүдые уран хурсаар, онсо өөрын маяг шэнжэ оруулжа байгаад уншахадань баясамаар.

Концертын программада хуушанай буряад дуунууд оролсоно. Бүришье холуур үндэһэтэй, удхынгаа, уран найруулгынгаа талаар яһала гэмгүй жэнхэни буряад дуунуудые яралгүйхэнөөр, утын худар уянгатуулан дуулахадань, наһатайшаг боложо ябаһан хүнүүд илангаяа ехээр баясадаг, залуушуулшье һонирходог гээшэ. Түрүүшээр нилээд бэрхэшээлтэй байгдаа. Ямар аялгатайб, хайшан гэжэ дуулахаб? Соёлшоднай үбгэд, хүгшэдтэй хэды дахин уулзаһан, дуунуудыень дэбтэртэ буулгажа абаһан, тиигээд дуулуулжа үзэһэн байна.

Концертын программа гансашье дуу хатараар, шүлэг үгүүлэлнүүдээр дүүрэнэгүй. Нэгэ акттай зүжэгүүдые бэлдээд, нютагайнхидтаа харуулнабди. Энэ талаар, минии һанахада, нэгэ тон шухала асуудал алдагдахаа һанана. Үһан буряадаар бэшэгдэһэн, сагай эрилтэдэ гүйсэд харюусамаар зүжэгүүдые табихаа оролдодогбди. Теэд мүнөө сагай бодото байдалые мүнөө үеын хүнүүдэй түхэл шэнжые улас гэмэ, хурсаар харуулһан зүжэгүүд үгы шахуу.

Нэгэ акттай зүжэгүүд бэшэгдэдэг юм бэзэ. Теэд тэдэнэйнь хаанашье толилогдодоггүйнь гайхалтай. Арадай уран бүтээлэй республиканска байшан «Эстрадын хуудаһа» гаргадаг һааб даа. Доогоодожо абамаар гэхэ гү, али мүнөө сагай тон шухала асуудалаар бэшэгдэһэн, зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ зүжэгүүд тэндэнь һүүлэй үедэ тунхаглагдаагүй. Юундэ? Одоо гайхамаар.

Концертын урда тээ лекци уншагдана. Ажабайдалай бүхы асуудалнуудые хүн зондо тайлбарилан ойлгуулхые, тон зүб тобшолол хэхые оролдонобди. Тиигэжэ коммунистнар Д. М. Прушинов, Е. А. Болькина болон бусад саг үргэлжэ лекци уншадаг, хөөрэлдөөнүүдые хэдэг гээшэ.

Манай соёлшод гансашье Таһархайдаа концерт наада харуулдаггүй, харин колхоз соогуураа, мүн ондоо ажахынуудаар ябажа, концерт наада харуулдаг. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада Галбайн отделенидэ, «Саянай» совхоздо ошожо, тэндэхи зониие хүлгөөн баясуулаа. Тиихэдэ «Саянай» совхозой соёлшод манайда ерэжэ, бэлиг шадабаряа харуулаа.

Гадна библиотекариин үдэр манай эндэ соносхогдонхой. Тэрэ үдэртөө библиотекарьнуудынай шэнэ һонин номуудые, журналнуудые шэлэжэ абаад, һаалиин гүүртэ болон отарануудаар ябадаг, ханын газетэ гаргадаг, улаан булангуудые шэмэглэн зохёоно. Жэшээнь, Вера Дашинимаева Тамара Ангаскаева хоёрой гарһаа номуудые абаагүй хүнүүд үсөөхэн лэ байха.

Отделениин соёлшодой хэжэ байһан хүдэлмэри тухай хэлэхэдэ иимэл даа. Саашадаа хэхэ юумэмнай ехэ.

Д. ХУСАЕВ,
Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой Таһархайн отделениин партийна эхин организациин секретарь.

Электрын эяшэ хүсэнэй хүүргэ

...ЧЕБОКСАРЫ. Аяар хахад миллион вольт хүсэтэй электрын элшэ хүсэ дамжуулха линиин хүдэр ...тулганууд һаяар Чувашай газар дайда дээгүүр табигдан, Казань, Горький хотонуудтай, Марийн республикатай холболдоһон электрын «хүүргэ» болгогдохонь. Мүнөө эдэ тулганууд хабсаргагдан табигдажа эхилээ. Электрын эшэ хүсэнэй энэ ехэ магистраль ...нһоо эхилэгдээд байһан тракторна заводой, юһэдэхи табан жэлэй ...усад барилгануудые ерэхэ жэлдээ хангажа захалхань. Волго ...рэн дээрэ бодхоогдожо байһан ...боксарай ГЭС-эй түрүүшын ...регадуудай ашаглалгада үгтэһэтэй хамта, республикань гүрэнэй энергосистемэдэ «зээлиеэ» ...ны бусааха юм.

...Газар дайдаар тиимэшье элшэ бэшэ Чувашай революциин ...дэ тээхи Россин бүхы станцинуудай үйлэдбэрилдэг электрын ...сэнэй хэмжээнһээ һураггүй ехые ...нөө хэрэглэнэ. Республикын ...һөө ажахы ехээр хүгжөөгдэнэ. ...мадахи табан жэлэй эхинһээ ...вашай колхоз, совхозуудай хэрэглэдэг электрын хүсэнэй ниитэ ...жээн табанһаа дээшэ дахин ур...

А. СТУДЕНЕЦКИЙ,
ТАСС-ай корр.

„Чайка" пианино абагты

ОРДЖОНИКИДЗЕ. Хүгжэмэй хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг фабрикын хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ...рник В. Н. Ким 19 мянгадахи ...пианино хабсарган түгэсхэжэ, ...наанда ябуулха золтой байба. ...н жэлэй туршада эндэ ажаллаха зуураа, нүхэр Ким үндэр ...эргэжэлтэй мастер боложо, хүдэлмэриингөө баян дүршэлдэ олон ...ут хүнүүдые һургаһан байна.

Энэ предприятиин бүтээн гаргадаг бага хэмжүүртэй «Чайка» ...пианиные ажалшад дуратайгаар худалдан абадаг болонхой. ...мэркын пианино холын хойто ...ой Магадан, Норильскын, промышленность ба соёл культурын ...түб Хабаровск, Новосибирск ...хотонуудай ажалшадай байрада ...байдаг болоһоор үни... Ставрополиин, Кабардино-Балкарай, Дагестанай, Чечено-Ингушетиин магазинуудһаа хү... тэрэ пианино дуратайгаар ...худалдан абадаг.

Пианинын клавишна бүхы хэрэгсэлнүүд Кавказай хадада ургадаг суута бук модоор хэгдэнэ. Хадын хүнүүд тэрэниие дуута модон гэжэ дэмы нэрлэһэн байхагүй ха. Бук модон бүхэ, үнгөөр һайхан, гоёор мүлигдэдэг байна.

Табан жэлэй эсэстэ тус фабрика жэл соо таба мянган пианино гаргадаг болохо, бүтээсэнь мүнөө үеынхиһөө хоёр мянгаар олошорхо бшуу.

Т. ЕФИМЦЕВ,
ТАСС-ай корр.

Казаниин хүгжэлтын табан жэл

1971—1975 ОНУУДТА Татарай ниислэл хото Казаниие социально-культурна талаарнь хүгжөөхэ программа бэелүүлгэдэ хахад миллиардһаа дээшэ түхэриг мүнгэн һомологдонхой. Городой ажахые хүгжөөхэ түсэб Казаниин городской Соведэй сесси дээрэ баталагдаа.

Юһэдэхи табан жэлэй туршада байрын хоёр миллион хоёр зуу мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүд ашаглалгада үгтэхөөр түсэблэгдэбэ. Городой бүхы табан районой үйлсэ, проспектнүүдтэ шэнэ гэрнүүд олоор баригдаха. Үхибүүдэй саад, ясли коммунальна ажахын предприятинуудые барилгада ехэ мүнгэ зөөри һомологдоно. Трамвай, троллейбуудай ябаха 42 километр линии шэнээр баригдаха. Гансахан энэ жэлдэ городые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 6 миллионһоо дээшэ түхэриг гаргашалагдаха байна.

Кабан нуурай эрьедэ Г. Камалай нэрэмжэтэ академическэ драмтеатрай шэнэ ордон, нүгөөдэ райондонь — филармониин концертнэ зал, городой эгээл томо библиотекэ, олониитын бусад байранууд баригдаха. Спортын 13 зал, тамаралгын 4 бассейн, санаар һолжорхо трамплинууд баригдажа, залуушуулай мэдэлдэ үгтэхэ юм.

Городой хүн зоной ниитын эдеэ хоол, ажаһуудалай эрилтэ хангаха хүдэлмэри улам һайжаруулагдана.

А. ДЬЯЧЕНКО,
ТАСС-ай корр.

Хойто Кавказ: „Спортлото"

ГРОЗНЫЙ. Орон доторнай 20-дохи хойто Кавказай «Спортлото» управлени Чечено-Ингушетиин ниислэлдэ байгуулагдаба. Мүнөө Чечено-Ингушетиин, Дагестанай, Хойто-Осетиин ба Кабардино-Балкарай хүн зон спортивна лоторейн наадада хабаадаха аргатай болобо.

Хойто Кавказай автономито республикануудай хото, хүдөө нютагуудта «Спортлото» гэжэ бэшэлгэтэй хайрсагууд һаяар харагдаха. Спортивна эмхинүүдээр, «Союзпечатиин» киоскнуудаар, спортивна эд бараанай магазинуудаар наймаалагдаһан карточканууд тэдэ хайрсагууд соо суглуулагдаха юм.

«Бидэншье шүүнэбди, спортшье шүүнэ» гэһэн уряатайгаар энэ лоторей тараагдана. Лоторейн наадаһаа ороһон олзо доходой 50 шахуу процентнь спортивна түхеэрэлгэнүүдые барилгада хэрэглэгдэхэ байна. Жэшээнь, Чечено-Ингушетидэ лоторейн наадаһаа ороһон мүнгөөр тамаралгын бассейн, онгосоор урилдаха бааза баригдаха байна.

Г. НАСОНОВ,
ТАСС-ай корр.

Олон зүйлэй хангалта

ЙОШКАР-ОЛА. Марийн АССР-эй ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинат Волжско районой бүхы ажахынуудта өөрынгөө пунктнуудые нээбэ. Большая Сосновка гэжэ тосхондо нээгдэһэн пунктда абтаһан ямаршье хубсаһан, гутал заһагдахаһаа гадна, химическэ аргаар сэбэрлэгдэнэ, будагдана. Үшөө тиихэдэ фотографи, парикмахерска хүдэлнэ.

Волжскын ажаһуудалай эрилтэ хангадаг городской комбинат жэл соо хүдөө нютагай хүн зоной 186 ондоо зүйлэй 75 мянган захил дүүргэнэ.

Волжскын комбинадай хүдэлмэриин дүй дүршэл мүнөө республика доторнь үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Партиин обкомой ба республикын Министрнүүдэй Совэдэй үүсхэлээр дурсагдагша комбинадай бааза дээрэ ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангалгые һайжаруулха асуудалаар районуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй семинар үнгэргэгдөө.

В. АЛЕКСЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

ҺАЙШААМААР ҮҮСХЭЛ

Һүүлэй хоёр жэлэй хугасаа соо худалдаа наймаанайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргэхэ, худалдан абагшадые һайнаар хангаха социалис мүрысөөндэ горпищеторгын 4-дэхи магазинай коллектив түрүүлэн ябана.

Юһэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэшье тус коллективэй наймаалагшад абаһан социалис уялгаяа муу бэшээр бэелүүлжэ байнхай. Январь һарын дүнгөөр эдеэ хоол худалдаха түсэбөө зуу мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргээ.

Тус магазинда ажалшадай үдэр бүриин эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха элдэб зүйлэй эдеэ хоол элбэг байдаг. Магазинай хүдэлмэрилэгшэд худалдан абагшадайнгаа эрилтэнүүдые саг үргэлжэ дүүрэнээр, илдам налархай сэдьхэлээр хангахын түлөө ехэ оролдолго, үүсхэл гаргадаг. Эдэ бүгэдын ашаар олон зоной зүгһөө баяр баясхалан, һайшаалда хүртэнхэй.

Гадна коллектив соогоо хүмүүжүүлгын хүдэлмэри шадабаритайгаар ябуулнад. Хараалһан болзортоо мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ кружогой һуралсал үнгэргэгдэнэ, элдэб асуудалнуудаар һонирхолтой хөөрэлдөөн хэгдэнэ, лекци уншагдана. Ажал хүдэлмэриин шухала асуудалнуудые харуулһан удха шанартай, һонирхомоор ханын газетэ саг үргэлжэ гаргагдана.

Наймаашан бүхэн худалдан абагшадые хангаха ажалаа һайжаруулха өөһэдын социалис уялгануудые абанхай.

Тиигэжэ тус магазинаархин худалдаа наймаанай хүдэлмэридэ шэнэ арга боломжонуудые нэбтэрүүлнэ. Эндэ эгээн түрүүшынхиеэ пенсионернүүдэй, бэе муутай хүнүүдэй эрилтэнүүдые анхаралдаа абажа, хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые гэр бүлэдэнь асаржа үгэдэг һайшаамаар ёһо заншал бии болоо.

Тус магазинай хүдэлмэришэн Павел Иванович Сафронов иимэ захилнуудые түлбэригүйгөөр асарһанайнгаа түлөө олоной зүгһөө магтаалда хүртэнэ.

Эгээл тиимэһээ тус коллективтэ ажал хүдэлмэри дээрээ шалгарһан «Коммунис ажалай ударник» гэһэн үндэр нэрэ солодо хүртэһэн наймаашад олон. Тэдэнэй тоодо дүй дүршэлтэй болоһон наймаалагшад олон. Тэдэнэй зарим нэгыень — Галина Николаевна Колодина, Галина Дмитриевна Федорова, мотороллист Павел Иванович Сафонов, Ирина Григорьевна Коехтина, Надежда Егоровна Афанасьева болон бусадые нэрлэмээр.

Иимэ эбтэй эетэй, оролдолго үүсхэл гаргадаг, үнэн сэхэ ажалаараа олоной зүгһөө магтаалда хүртэһэн коллективтэ һургаал, жэшээ болгон абамаар һайн һайхан юумэнүүд бии.

Д. КОЛМАКОВ.

ЭРХИМЛЭГШЭДТЭ—ШАН

Республикын Министрнүүдэй Совет, Облпрофсоведэй президиум үнгэрһэн жэлэй дүрбэдэхи кварталда нютагай мэдэлэй предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргаба.

Хяагтын пивын завод (директорынь М. Д. Чимбеев, парторганизациин секретарь Г. И. Корытов, завкомойнь түрүүлэгшэ И. П. Михайлов), Улаан-Үдын хирпиисын завод (директорынь В. И. Иванов, парторганизациин секретарь В. Г. Кочелев, завкомойнь түрүүлэгшэ В. И. Янькова), Зэдын ойн ажахын коллектив (директорынь А. Ф. Колмынин, парторганизациинь секретарь Ю. А. Казакова, месткомойнь түрүүлэгшэ П. Н. Потылицын), хубсаһа угаадаг оньһожоруулагдаһан Улаан-Үдын предприяти (директорынь А. П. Рейнветтер, парторганизациинь секретарь П. П. Гурьянова, месткомойнь түрүүлэгшэ А. В. Перелыгина) гэгшэд нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэжэ, республикын Министрнүүдэй Совэдэй, Облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Мүн Улаан-Үдын гортопой, Оймоһой мебельнэ фабрикын коллективүүд хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Гурбадахи мүнгэн шанда Түнхэнэй заһабарилга-барилгын участогай, Улаан-Үдын гурбадахи гэр байрын захиргаанай, хилээмэнэй комбинадай коллективүүд хүртэбэ.

«Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангаха хэрэг гээшэ тиимэшье амархан бэшэ даа. Жэлһээ жэлдэ хүн зоноймнай эрилтэ улам дээшэлжэ байна ха юм. Мүнөө сагай хүн бүхэн һайнаар оёгдоһон гоё һайхан хубсаһа үмдэхэ дуратай болонхой. Теэд һайнаар бэедэ тааруугаар оёгдоһон хубсаһан хүниие урмашуулдаг.

Улаан-Үдэ хотын Коммунистическэ еудамжада оршодог «Новинка» гэһэн ателье эхэнэрнүүдэй захиһан хубсаһа зохид таарамжатайгаар, хүнэй дура буляама һайнаар оёно. Хубсаһа эсхэгшэ, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Роза Цыреновна Дандарова эрхимээр хүдэлнэ Нүхэр Дандарова 1971 онойнгоо даабариие уридшалан, ноябрь һарада дүүргээ һэн. Мүнөө Роза Цыреновна даабаряа баһал үлүүлэн, 130-140 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Р. Ц. Дандарова.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

...ЙЛ БҮХЭНДЭ—ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛ

ХЭЗЭЭ ШИИДХЭГДЭХЭ АСУУДАЛ БЭ?

...йшье мэдэһээр, мүнөө саг... ...зетэ, журнал гээшэмнай Со... ...хүнүүдэй ухаан бодол, үзэл ... оюун сэдьхэлэй сһотойл... ...нь, үдэр бүри хүлеэжэ бай... ...ндэтэ айлшаниинь болон... ...йүнөө манай оронойн, тэрэ ... республикымнай ямаршье ...н нуга, тосхон һууринуудта ... журнал захижа абадаггүй ...н хомор байха.

...зал тиимэһээ парти, правительствымнай хэблэлэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха, газетэ, журналнуудые бүри олоор гаргалохо, тэдэниие уншагшадта ...болзор соонь хүргэхэ хэрэгтэ ...ехэ анхарал хандуулна юм.

...эһээ уламжалан, хүнүүдэй ...һан газетэ, журналнуудые шагаһаа түргөөр, жэншэдгүйгөөр гэртэнь хүргэхэ гээшэ политическэ шухала удха шанартай ...л болоно гэжэ олошье дабаһай үлүү. Энэмнай бултанда ...сотой.

...тэй хамта, Ахын аймагай ...хи нютагуудта уншагшадай ...һан газетэ, журналнууд хаһа ... ээдтээ хүргэгдэнэгүй, тэ... хэлхеэ холбооной отделенидэ, ажахынуудай конторо соогуур удаан хэбтүүлэгдэжэ, хэдэн хоногоор хожомдуулагдашоод асарагдана. Зариманиинь захигшадтаа хүрэнэгүй, хаягдажа оройдоо үгы болошоно гэжэ хүнүүд һүүлэй үедэ гомдодог болонхой.

— Газетэ, журналнуудай уншагшадтаа хаһа сагтаа хүргэгдэдэггүй, почтын хүдэлмэрилэгшэдэй зааһан ажалдаа харюусалга багатайгаар хандадаг тухай аймагайнгаа газетэдэ шүүмжэлхы статьянуудые хэдэн дахин толилоо һэмди. Хэмжээ абахынь тула тэдэнээ колхозуудай партийна организацинуудта, хэлхеэ холбооной отделенинүүдтэ ходо эльгээдэгбди. Теэд тэрээнһээмнай мүртэй үрэ гаранагүй. Үнгэрхэдөө аймагай почтын таһагай начальник С. Б. Дансаранов тэрээндэмнай харюушье үгэдэггүй, амандаа үһа балгаһандал һуудаг, — гэжэ Ахын аймагай «Малшан» газетын редактор Ц. Р. Цыбденов хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье шалгажа үзэхэдэ, бирагүйхэн байдал үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, аймагай «Октябриин 50 жэл» колхозой түб Сорог нютагта ажаһуугшад энэ жэлдэ 70 шахуу хэһэг «Буряад үнэн», 34 хэһэг «Правда Бурятии», 100 шахуу «Малшан» газетэ болон бусад олон газетэ, журналнуудые захижа абана. Теэд хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй ажалдаа харюусалга багатайгаар хандаһанһаа боложо, тэдэ газетэ, журналнуудынь уншагшадтаа саг болзор соогоо хүрэжэ ошоногүй. Илангаяа колхозой эгээл холын Боксоон гэжэ газартахи гүүртэ, отарануудта шэнэ газетэ, журналнууд аяар недели боложо хүрэдэг.

— Минии яахашье аргамни үгы. Отделенидээ оройдоол гансаараа хүдэлнэб. Арай гэжэ харгын ябуул машина оложо гү, али мори шаргаар неделидээ хоёр дахин Орлик ошожо, шэнэ почто өөрөө асарнаб. Тэрэнээ Сорог тосхонойнгоо, мүн эндэхи дүтэ шадарай гүүртэ, отарануудта баһал өөрөө ябажа тараанаб. Харин бүри холын гүүртэ, отарануудта ошохо газетэ, журналнуудые дайралдаһан лэ хүнүүдые абаашыт даа гэжэ гуйха баатай болоноб. Теэд тэдэнэр газетэ, журналнуудые эндэ тэндэ хаяжархина. Үшөө тиигээд өөрөө почтодоо байжа, элдэб телеграмма, хүнэй эльгээһэн мүнгэ абаха, ябуулха гэхэ мэтэ ажал барагдаха бэшэ,—гэжэ Сорогой хэлхеэ холбооной отделениие даагша В. Ж. Аюшеев олон табан шалтагаан дурдана.

— Эндэтнай газетэ, журнал, бэшэг гэхэ мэтые тарааха почтальон үгы юм гү?—гээд асуубаб.

— Аймагаймнай почтын таһаг бүхы дээрээ ажахын тоосоондо орообобди, мүнгэ зөөри алмахамнан гээд, манай Сорогто, мүн бусадшье хэдэн тосхонуудта почтальониие байлгахагүй гээ юм,—гэжэ нүхэр Аюшеев хэлэнэ.

Баһал энэ асуудалаар аймагай почтын начальник С. Б. Дансарановта хандахадамнай, тэрэ иигэжэ харюусаба:

— Эндэ ямаршье алмалта хэхэ гэнэ бэшэбди. Сорогто захигшадайнь тоо үсөөн. 200-да хүрөөгүй дээрэһээнь гуримаараа тэндэ почтальон байха ёһогүй юм. Тэндэхи почтын таһагые даагша нүхэр Аюшеевтэ гол салин дээрэнь 30 түхэриг нэмэжэ түлэнэбди. Тиимэһээ тэрэ газетэ, журнал өөрөө тарааха уялгатай. Хэрбээ тэндэ почтальониие нэмэжэ табиха гээ һаа, түлөөһэнэйнь зарим хубиие колхозһоо үгэлсэхэ болоно. Колхоз баһал өөрынгөө хүн зоной дунда газетэ, журнал тараалсаха уялгатай ха юм.

— Манда тиимэ үлүү мүнгэн байхагүй. Салин хүлһыень үгэг, бидэ почтальон болохо хүниие өөһэдөө олохобди, — гээд колхозойнь хүтэлбэрилэгшэд хэлэнэ.

Теэд эдэнэй хэниинь зүб гээшэб? Энэмнай хэнэй шиидхэхэ асуудал бэ? Эсэстээ газетэ, журнал захяад, тэрэнээ хаһа сагтань абадаггүйдөө уншагшад зэмэтэй бэшэ. Энэ тон шухала, политическэ удха шанартай хэрэгые зүбөөр шиидхэхын оронд, хэдэхэн арбаад түхэриг мүнгэнэй түлөө арсалдаа, шууяа гаргажа, үнөөхи олондо мэдээжэ Крыловой басниин «Хабшаахай, сурхай, хүн шубуун» гурбандал нэгэ тэргэ ашаае гурбан тээшэнь татажа байһандал болоод байхань аягүйл. Почтын таһаг, колхозой хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ, комсомолой организацинууд хамтаржа һайнаар хэлсээд, энэ хэрэгые бүтээхэ тээшэнь түргэн шиидхэхэ дүүрэн аргатай.

Хоёрдохи асуудалынь юуб гэхэдэ, нёдондо аймагай почтын отделенидэ «ГАЗ-69» түхэлэй шэнэ автомашина үгтэһэн байгаа. Хэрбээ тэрээгээр Орлигһоо ажахынууд болон тосхонууд хоорондо ябажа, ядахын сагта неделидээ 3—4 дахиншье шэнэ почто зөөгөө һаань, газетэ, журналнууд уншагшадтаа яһала саг соогоо абаашагдаха бэлэй. Теэд тэрэ машинань нэгэшье дахин почто зөөгөөгүй, ехэнхидээ Орлик Ахын аэропорт хоёрой хоорондо гүйгөөд лэ байгаа. Мүнөө тэрээгээрээ модо мүргүүлжэ эбдэжэрхёод, гар мухар болоод һуунад.

Юрэдөөл эдэ бүхы асуудалнуудые хамгаараа хэлсэжэ, түргэн шиидхэхэ, зохихо хэмжээ дары абаха саг ерээ.

М. НАМЖИЛОВ,
манай корр.

SPORT *Спорт* LE SPORT

ШАТАРШАД НААДАҺААР

«Спартак» бүлгэмэй шатаршад үнгэрэгшэ субботын үдэр нэгэ үдэрэй һонирхолтой наада үнгэргэбэ. «Спартак» бүлгэмэй эрхим шатаршан, нэгэдэхи разрядтай Юрий Краснов энэ үдэр найман хюлгэ дээрэ наадахадаа, зургааень шүүжэ гараһан, Хаустов, Клементьев гэгшэдтэ шүүгдэһэн байна.

***

Саппорада боложо дүүрэһэн Олимпиин наадаанда зорюулагдаһан «Спартак» бүлгэмэй шатаршадай дунда блиц-турнир үнгэргэгдэбэ. Гурбан часай туршада үргэлжэлһэн наададанай дүн гаргахада, Юрий Краснов 11 очко абажа, түрүү һуури эзэлбэ. Тус тустаа 10-9 очкотой болоһон В. Балханов, К. Балханов гэгшэд 2—3-дахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Мүн энэ үдэр «Спартак» бүлгэмэй командануудай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө наадаанай табадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой команда геологуудые 3,5:2,5 гэһэн тоотойгоор шүүгээд, удаань эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой командые аяар 6:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэ гараба. Городой коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй командада Ленинэй ордено мяха-консервын комбинадай шатаршадые 4:2, гүрэнэй худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай команда эдеэ хоолой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой шатаршадые 5:1 гэһэн тоотойгоор шүүбэ.

Табадахи наадаанай удаа медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой команда 20,5 очкотой, түрүү һуури эзэлжэ ябана. 19,5 очкотой болоһон геологуудай команда мүнөөдөө хоёрдохи һуури эзэлнэ. Мүн хэлхээ холбооной, коммунальна ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй командануud 18,5—18 очкотой, удаадахи һуури эзэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нэгэ үдэрэй наадаанда хабаадагшад.

А. ИГУМНОВ.

М. Сутуринай фото.

АЙЛШАД ШАН АБАБА

Улаан-Үдын мяха-консервын комбинадай спортын ордон соо хүндэ атлетикээр эдиршүүлэй дунда Алас-Дурна зүгэй зонодо, РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн гурбан үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ.

Мүрысөөндэ Примориин, Хабаровска хизаарнуудай, Магаданай областиин, манай республикын суглуулагдамал командануud хабаадалсаба.

Штанг үргэлгөөр үнгэргэгдэһэн энэ мүрысөөндэ 52 килограммай шэгнүүртэн соохоо манай Борис Эрдынеевтэ хүрэхэ спортсмен байбагүй. Хүнгэншэг шэгнүүртэнэй дундаһаа Хабаровскын Александр Иванников эрхим байба. Удаадахи шэгнүүртэн соохоо Валерий Савринов (Хабаровск), Александр Бянкин (Примори), Сергей Слейко, Виктор Дунин (хоюулаа Хабаровск), Валентин Коняев (Примори) гэгшэд түрүү һуури эзэлһэн байна.

Мүрысөөндэ эрхимлэһэн Хабаровска хизаарай командада РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедэй дамжуулгын шан барюулагдаба. Удаадахи һууринуудые Примориин хизаарай, Магаданай областиин спортсменүүд эзэлээ.

С. ТАРАНОВ.

Саппорадахи Олимпиин наадаанай герой

ВЕДЕНИНЭЙ ГАЙХАМШАГТА ИЛАЛ[ТА]

Хэнэйшье мэдэһээр Саппорада эхилһэн Олимпиин наадаанай мүрысөөе эрэшүүл—санашад нэгээ һааб даа Эдэнэр 30 километрэй зайда түрүү һууриин түлөө мүрысэһэн байгаа. Стартда хамтадаа дэлхэйн 60 спортсмен гаража, түрүү һууриин түлөө санын зүргэ буляалдаһан байна. Эдэнэрэй дунда уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ нэгэтэбшэ илажа гараһан спортсменүүд олон байгаа. Норвегиин холо ойгуур суурхаһан санашан Паал Тилдум гэгшын эгээл таатай зохид, һүүлшын —60-дахи номер жээрэбэй ёһоор абахада, алтан медалиин түлөө урилдаанда гарахаяа байһан спортсменүүд булта гайхалдаа бэлэй. Зүгөөр Тилдумэй урилдаагаа дүүргэхэдэнь лэ, хоёрдохи хүн фиништээ ерээ гэжэ мэдэгдээ һэн. Тэрэ 30 километрэй зайе нэгэ час 37 минута 25,30 секунда соо гаталба. Харин манай Вячеслав Веденинэй харуулһан саг—нэгэ час 36 минута 31,15 секундые нэгэшье хүн ахижа шадаагүй. Тиигэжэ совет ороной мэдээжэ санашан, дэлхэйн чемпион Вячеслав Веденин Саппорада эхилһэн Олимпиин наадаанай түрүүшын чемпион болоо. СССР-эй суглуулагдамал командын капитан, гайхамшагта спортсмен тухай уншахыетнай доро дурадханабди.

* * *

Мэдээжэ спортсменэй бии болоходо заримашуул зүндөө ерэһэн амжалта гэжэ тоолохоёо һанадаг. Тэрэ буруу ха. Нэгэтэ 30 километрэй зайда үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй удаа дэлхэйн шэнэ чемпион болоод байһан Вячеслав Веденин Татрадахи «Едла» гостиницын заахан таһалга соо маанадта иигэжэ харюусаа бэлэй:

— Юун бэ? Хүлеэгээгүй, тухайлаашьегүй байгаа гүт? Минии Лахти шадархи урилдаанда илаһые тоолоногүй гээшэ гүт? Тиихэдэ хэн намайе обёороо һэм?

Веденин мэнэ һаяхан дүүрэһэн мүрысөөн тухайгаа хөөрэхын орондо, үнгэрэгшэ жэлэй тэрэ мүрысөө һанаандаа оруулжа, маанадта хөөрэжэ оробол даа. Лахти шадар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ хабаадагшад дэлхэйн медальнуудта хүртэдэгшьегүй һаа, заншал болоһон урилдаанда олон санашад суглардаг. Сэхыень хэлэхэдэ, Веденинһээ түрүүн, Сальпаусельска хадада үнгэргэгдэдэг урилдаанда гансал Совет ороной спортсмен, мүнөө тренер ябаһан Павел Колчин амжалта туйлажа шадаха һэн.

Зүб даа, зүб. 1970 ондо үнгэргэгдэһэн дэлхэйн урилдаанда Вячеслав Веденинэй туйлаһан амжалта, миин юрэ бусаар хүрэжэ ерээгүй. Совет санашадай һүүлэй арба найман жэлэй туршада түрүү һуури эзэлһыень хэншье һананагүй ёһотой...

— «Санын зүргэ дээрэ гайхалтай юумэн байдаггүй юм» гэжэ Вячеслав Веденин Татры хадада үнгэргэгдэһэн мүрысөөнэй удаа хэлээ бэлэй.

— Мүнөөдэр урилдаанда илажа гарахын ту[...] майе хэды километр зай гаталаа, дабажа гар[...] байнат? Би санаар долоотойһоо хойшо. 194[8] һолжоржо эхилээ һэм.

Веденин Тула шадархи тосхондо байхадаа сан[...]гэтэй танилсаһан. Тиихэдэ Швецидэ үнгэргэгдэһэ[н] хэйн түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ манай [...] Кузин хоёр алтан медальда хүртөөд байгаа. Ха[рин Вя]чеслав тэрэ жэлдэ районойнгоо чемпион, дүр[...] удаагуур Тульска областиин чемпион боложо, [...] бүхэсоюзна мүрысөөнүүдтэ хабаадалсажа эхил[һэн] тартай. Тэрэнэй тренер Павел Колчин Вед[енинэй] Инсбург хотодо үнгэргэгдэхэ Олимпиин наада[нда] дэһэн юм. Зүгөөр Вячеслав тэрэ үедэ үбшэн [...] мүрысөөндэ хабаадалсажа шадаагүй.

1965 оной үбэл Веденин уласхоорондын ту[...] урилдаанда хабаадалсаа. Тиихэдээ түрүү һуури [...]шьегүй һаа, Скандинавиин оронуудай хурдан [...] санашадтай хүсэ шадалаа туршалсажа ерэһэн [...]рэнэй удаа дүрбэн жэл үнгэрөөд байхада, Фин[...] үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ—50 [кило]метрэй урилдаанда түрүү һуури одоошье эзэл[...] Тэрээн тухайгаа Татрадахи урилдаанай һүүлээр [...]та хөөрөө. Энэмнай дэлхэйн чемпионой гансахан [...]та бэшэ. Тэрэ Гренобльдо үнгэргэгдэһэн холын [урил]даанда мүнгэн медальда хүртэһэн, мүн эстафе[тэ] жуулалсахадаа командаяа түрүү һуурида гарг[...] байха юм.

1970-71 онуудта Веденинэй гаргаһан саны[...] Кавказай хадануудай дундуур бии болоо. Тиих[...]денин бэеэ ехэ мүрысөөндэ—Саппорада болох[о урил]даанда бэлдэжэ байгаа бшуу. Тэрэ «Санын зүрг[э] гайхалтай юумэн байдаггүй юм» гэжэ хэлэһэн [...] эзэн болодог, мүрысөөнэйнгөө нэгэшье минуты [...] орхидоггүй, зүрхэтэй, нэтэрүү бэрхэ спортсмен [...]

— Гренобльдо үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ [...] мүнгэн медалиин һүүлээр дахин тиимэ шагнал [...] зүрхэн үгы. Зүгөөр Саппорада эхилхэ мүрысөө[н...]тан медальда хүртэхэ гээшэ тиимэшье бэлэ[...] бэшэ. Тиимэһээл ехэ мүрысөөндэ бэеэ бэлдэжэ [...] хэйб,—гэжэ нэгэтэ Веденин манай асуудалда хар[...]

Саппорада тэрэнэй стартнь гайхамшагта и[...] дүүрэбэ ха юм. Хэнэйшье мэдэһээр, Совет оро[ной] гэшье санашан холын урилдаанда Олимпиин чем[пион] нэрэ зэргэдэ хүртөөгүй юм. Энээнииe Веденин түрүүлэн туйлаба гээшэ. Тиихэдээ түрүү һуури [...]даһан Норвегиин Паал Тилдум гэгшые нэгэ [...] шахуу саг соо ахижа гараба бшуу.

Сергей ПОП[...]

Александр СРЕБНИЦК[ИЙ]

Саппоро.

ХҮРШЭНЭРЭЙ ҺОНИН

„Забайкальский рабочий“ газетэ

ХОДОДОО БАЙХАШ БОЛТОГОЙ

Шэтын Центральна районой дэргэдэ «Работница» гэжэ клуб эмхидхэгдэбэ. Уласхоорондын, дотоодын байдалаар, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалаар, эхэнэрэй хүдэлөөгөөр, эрдэм, ухаанай, соёл гэгээрэлэй асуудалаар лекцинүүдые эндэ шагнажа болоно. Гадна эдеэ буйлуулха, хубсаһа оёхо, хилгааһан утаһаар юумэ нэхэхэ болон бусад эхэнэр хүндэ хэрэгтэй зүбшэл абажа болоно.

Хэлхээ холбооной, худалдаа наймаанай болон эдеэ хоолой эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, Центральна районой элдэбын организацинуудай түлөөлэгшэд тон олон ондоо түхэл шэнжэтэй зон түрүүшын уулзалгада сугларба. Хитадай гадаадын ба дотоодын байдал тухайда А. Е. Шантуровай уншаһан лекци бүгэдэндэ һайшаагдаа.

«Искра» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй туршалгын лабораториин хүдэлмэрилэгшэ Любовь Бызова энэ жэлэй моодо тухай, саг сагта таарүүлжа хубсаһа оёхо тухайда хөөрэжэ үгэһэн байна. Энэ үедэнь хубсаһанай түхэл харуулагдажа байба. Моодо тухай тон олон асуудалнууд гараа, гоё хубсаһа оёдог мэргэжэлтэд эдээндэнь тон дэлгэрэнгы харюунуудые үгэһэн байна.

Иимэ уулзалга туһатай, һарадаа нэгэ сугларжа һайса хөөрэлдэхөөр гэжэ сугларагшад шиидхэбэ.

ДУУН ҺЭРГЭЭГДЭБЭ

Офицернүүдэй соёлой ордон соо үхибүүдэй уран зохёолой-хүгжэмтэ лектори нээгдэбэ. Эндэ самодеятельнэ хүгжэмшэд һургуулиин үхибүүдтэй уулзаһан байна. Түрэл нютагайнгаа хүгжэм, дуун тухай, тэдэнние суглуулха тухайда эдэнэр хөөрэбэд. Удаань офицернүүдэй ордоной хоор, дуунай ансамбль нютагай хүгжэмшэдэй зохёоһон эрхим дуунуудые дуулаа.

Забайкалиин дуунуудые нэбтэрүүлхэ, арад зоной дуу бэшэжэ абаад, нотодо оруулжа дэлгэрүүлхэ гээшэ тон шухала асуудал мүн. Урдандайшье, мүнөөнэйшье дуунуудые арад зон абажал ябадаг ха юм. Энэ талаар арадай оюун бэлигэй областной байшан юу хээ хэдэг ааб даа. Хуушанай дуунуудай суглуулбари хэблэн гаргахаар эдэнэр бэлдэжэ байна. Энэнь һайшаалтай.

ТҮМЭР ЗАМШАДАЙ ИЛАЛТА

Забайкалиин түмэр замай хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа ехэ амжалта туйлаба. 1971 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдээр түмэр харгын коллективтэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг үгтэхэ болобо гэһэн мэдээсэл һаяхан абтаа. Харгы замай министерствын ба түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугуудта долоон предприяти хүртөө юм. Могочиин отделениин, Шэтын электрын хүсэнэй участогай, Могочиин вагоной депогой, түмэр харгын Могзоной дирекци болон бусад коллективүүд иимэ үндэр дээдэ шанда хүртэһэн байна. Дүрбэн предприяти министерствын мүнгэн шан абаха болобо.

Түмэр харгын управлени, профсоюзай комитедэй президиум коллективүүдэй үнгэрэгшэ жэлэй дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаба. Арбан долоон предприяти мүрысөөндэ илаа гэжэ тодороо. Могочиин локомотивай депо, Жэпхээһэнэй завод, Шилкын хэлхээ холбооной дистанци, Хёлгын ОРС, Урульгын совхоз болон бусад эдэнэй дунда бии. Эдээндэ мүн лэ харгы замшадай дамжуулгын Улаан тугууд мүнгэн шантайгаар үгтэхэнь.

Л. ИНОВОЛОДСКАЯ,
Забайкалиин түмэр харгын кадрнуудай таһагай инженер.

Түрүүшын локомотив жолоодобо

Могзоной депогой локомотивай бригаданууд Петровский Завод—Карымская хоёрой хоорондо пассажирска поезднуудые ябуулдаг байгаа. Мүнөө жэл болотор эдэнэрэй «хүлэгынь» паровозууд байһан юм. Байгша оной январь һарада энэ депо ТЭ-3 түхэлэй гурбан тепловоз абаба. Тепловозоор шэрүүлэгдэһэн түрүүшын пассажирска поезд жолоодохо хүндэтэ даабари депогой эрхим машинист Василий Иванович Ильющенкэдэ үгтэбэ.

— Хоёр жэлэй туршада манай паровозууд тепловозуудаар сүм һэлгэгдэхэ юм,—гэжэ депогой начальник К. Т. Елгин хөөрэбэ. Мүнөө туршалганууд хэжэ байнабди. Паровозуудай машинистнүүдые, тэдэнэрэй туһалагшадые слесарьнүүдые шэнээр һургаха болоод байна. Шэтын локомотивна депогой һарын курсануудта һураха хэдэн хүн ошонхой. Могзон дээрэ тепловозой машинистнүүдэй курсанууд нээгдэнхэй, жараад туһалагша-машинистнүүд үдэшэндөө һуралсана.

В. МАНЬКОВ.

ХАДЫН ХАБШАЛ ДУНДУУР...

Салан уулын хабшал үндэр хадануудай дундуур ашаанай машинаар аян замаа үргэлжэлүүлхэ гээшэ хэсүүтэй даа. Энэмнай аяар холын Ахын аймагай ажалшадта хэрэгтэй эд бараа янгинама хүйтэн үбэлэй үедэ шэрэгдэдэг һэн тула ишэ ашаанай машинанууд олошороо. Тиимэһээ Ахын аймагай ажалшадай бүхэли жэлдээ хэрэглэхэ эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд үбэлэй һарануудта мүнөө шэрэгдэжэ эхилбэ бшуу. Энээнэй хажуугаар Ахын аймагта һүүлэй үедэ шэнэ барилганууд толлогдожо, нютагай шэг шарай үдэрһөө үдэртэ хубилжа байдаг болоо. Жэшээ болгон Баруун-Холбоо гэжэ нэрэтэй нютаг абаад үзэе. Урдандаа эндэ гансал зэрлиг ан гүрөөл бэлшэдэг бэлэй. Харин мүнөө... Эндэ хабшал үндэр уулануудай дунда геологуудай шэнэ тосхоной бии боложо эхилхэдэ аймагай ажалшад хэды ехээр баясаа, омогорхоо һэм? Мүнөө тус тосхондо геологуудай байха далаад гэр, столово, һургуули, хүүгэдэй ясли, саад, магазин, электростанци тооллогдоно.

Минии тиишэ командировкоор ошоходо шэнэ тосхон тээшэ тэндэхи машина, техникэдэ шухала хэрэгтэй болодог бензин, түрхихэ тоһон шэрэгдэжэ байгаа һэн. Хадын хабшал харгыгаар ашаа зөөхэдэ дүршэлтэй болоһон бензовозой жолоошод Сырен Соктоевич Зурбанов, Матвей Максимович Федоров гэгшэд Эрхүү голые зүбшэн машинын зүргэ гарганхай, Түнхэнэй аймагай Моондо тосхонһоо Баруун-Холбоо руу ашаа шэрэжэ эхилбэ.

— Эрхүү гол дээгүүр түрүүшын зүргэ гаргалга бэлэн һаа, эндэһээ саашаа хада уулын дундуур арай шамай ябажа Ильчир нуур хүрэдэгбди. Эндэһээл саашалхада одоошье хүндэ хүшэр аян замнай эхилдэг. Заримдаа саһа шуургатай үндэр уулануудай хоорондуур ябахадаа тархяа эрьешэхээ һанахаш. Зүгөөр һайн машинаар ябаһан хадаал, бүхы хүшэр хүндэ гаталуууртай газарые дабажа гараһан лэ байдагбди,—гэжэ Сырен Соктоевич хүхинэ.

Иигэжэ зүрхэтэй, һүбэлгэн бэрхэ жолоошод Ахын аймагай ажалшадта шухала хэрэгтэй болодог эд бараа үдэр, һүнигүй шэрэжэ, хараалагдаһан түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхын хойноһоо шармайн ороходожо ябанал.

О. БЕРЕЗКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ашаанай машинанууд аян замдаа.

Авторай фото.

ХИЛЫН саанаһаа

Монгол кооператорнуудай һайндэр

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Хүдөө ажахын нэгэдэл бүхэн, монгол бүлэ бүхэн хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй үдэрые жэлдээ нэгэ дахин тэмдэглэдэг. Энэнь һарын литээр Шэнэ жэлтэй ехэнхидээ тудалдадаг юм Мүнөө жэлэй һайндэр февралиин 15-да болохонь.

«Сагаан сар» гээшэ арадай хүхюу зугаатай һайндэр болоно. Энээндэ бүхы кооперативнууд эртээнһээ бэлдэдэг, хабаададаг байна. Тэрэ үдэр заншалта урилдаан, барилдаан болодог. Арадай дуушад, үльгэршэд, хүгжэмшэд болон хатаршад баярай үдэртэ өөһэдынгөө шэнэ зохёолнуудые зорюулна.

Тэрэшэлэн үнгэрһэн жэлэйнгээ дүн «Сагаан сарын» үеэр гаргадаг, эгээн аха, эгээн эрхим малшад һайшаал магтаалда хүртэдэг. Хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдэй гэшүүдтэ омогорхохо юумэн яһала бии.

Монгол ороной хүдөө ажахын нэгэдэлнүүд гол түлэб мал ажалай продуктнуудые үйлэдбэрилнэ. Эдэнэр орон дотор бэлэдхэгдэдэг бүхы мяханай 80 процентые, нооһоной ба һүнэй 75 процент шахууе тушаана.

1975 он болотор малайнгаа тоо толгойе 25 миллиондо хүргэхэ, мал ажалай тогтууритай хүгжэлтэ хангаха гээшэ Монгол ороной ажалшадай гол зорилго болоно.

Арадай хатарай ансамбль Индидэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Эндэ ерээд байгаа Игорь Моисеевэй хүтэлбэрилдэг СССР-эй арадай хатарай ансамблиин бүлэг артистнууд Индиин премьер-министр Индира Гандитай уулзаа. Индидэ анха түрүүшынхеэ гастролёор ошоһон энэ алдарта коллективэй гайхамшаг искусствые хаража, үнэн зүрхэнһөө һонирхоһоноо премьер-министр хани, халуун хөөрэлдөөнэй үедэ элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Анвар Садат зүблөөнүүдые үнгэргөө

КАИР. (ТАСС). Президент Анвар Садат оронойнгоо дээдэ тушаал зэргэтэй политическэ хүтэлбэрилэгшэдтэй хэдэ хэдэн зүблөө үнгэргөө гэжэ МЕН агентство мэдээсэбэ. Сэрэгэй-политическэ байдалда хабаатай асуудалнууд. Израилиин эзэрхэг түримхэй ябуулгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө тэмсэлэй мүнөөнэй шатада оронойнгоо баримталха гол хараа шугамые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Үйлэдбэриин амжалтанууд

ХАНОЙ. (ТАСС). Үнгэрэгшэ 1971 он — ДРВ-гэй экономико һэргээхэ ба хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбэй түрүүшын жэл — нютагай промышленностиин, кустарна үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай хүгжэлтэ дэбжэлтээр тэмдэглэгдээ.

Эдэ һалбаринуудтахи үйлэдбэриин даабаринууд 2,5 процентээр үлүүлэн дүүргэгдээ. 1970 онойхитой жэшэбэл, үйлэдбэреэ 8,5 процентээр дээшэлүүлһэн жэшээтэй болоно. Гэхэ зуура, дотоодын эрилтэ хэрэглэмжэ хангаха эд товарнуудые үйлэдбэрилгэ 1971 оной турша соо 4,4 процентээр, газаа тээшэнь гаргажа худалдаха продукци үйлэдбэрилгэ 3,6 процентээр гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанһаа ехээр нэмээ. Энэ продукциин хэмжээн 70 онойхиһоо 55,2 процентээр нэмэһэн байна.

Һаналаа нэгэдэлгын хүсэтэ жагсаал

ПАРИЖ. (ТАСС). Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэжэ байгаа Индохитадай баатар габьяата арадуудтай һаналаа нэгэдэгшэдэй ехэ жагсаал февралиин 14-дэ Париж хотодо болобо.

Индохитадай арадуудта амгалан тайбан бэеэ даaһан байдал хангахын түлөө тэмсэлшэдэй Бүхэдэлхэйн ассамблейе дэмжэһэн Франциин түрүү хараа бодолтой табяад парти, профсоюз, демократическа ба ниитын эмхинүүдэй уряагаар энэ жагсаал үнгэргэгдөө.

Жагсаалшадай ехэ колоннонууд республикын үнинэй талмай дээрэ сугларба.

«Бомбодолго болюулха!», «Америкын сэрэгүүдые Индохитадһаа гаргаха!» гэһэн уряатай ута гэгшын улаан бүд хиисэн намилзана. Жагсаалшад Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын, Вьетнамай Демократическа Республикын тугуудые, «Вьетнамай, Лаосой ба Камбоджын арадуудтай һаналаа нэгэдэгты», «Американецууд — Индохитадһаа гаража тонилогты!» гэһэн бэшэгүүдтэй транспарантнуудые баринхай ябаба.

Индохитадта эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулга дары болюулха уряа доро Франциин олониитын ехэ жагсаалнууд ондоошье хото городуудта болоо. Француз арад Индохитадай тэмсэн бодогшо арадуудые хэлбэришэгүй дэмжэхэбди гэжэ эрид шууд мэдүүлнэ.

Пекин ошохо американ делегаци

НЬЮ-ИОРК. (ТАСС). КНР-тэ ошохо США-гай делегациин бүридэлые Сагаан байшан соносхобо. Гүрэнэй секретарь У. Роджерс, национальна аюулгүй байдал сахилгын талаар президентын туһалагша Г. Киссинджер, президентын сэрэгэй советник, бригадна генерал Б. Скаукрофт, хэблэлэй асуудалнуудые даадаг секретарь Зиглер болон бусад президент Р. Никсониие үдэшэхэ юм ха.

„Сагаан һарын“ һайндэрөөр

ХАНОЙ. (ТАСС). Һарын литээр тэмдэглэгдэдэг Шэнэ жэлтэй дашарамдуулан, Арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй командованиин захиралтын үндэһөөр, Урда Вьетнамай патриодууд дайшалхы ябуулгаяа дүр[бэн] сүүдхын туршада зогсообо.

Американо-сайгон команд[ова]ни Урда Вьетнамдахи бууд[...]даа миил нэгэ сүүдхээр зог[соо]хо гэжэ соносхоо.

Олимпиадын дүнгүүд тухай Японой хэблэл бэшэ[нэ]

САППОРО. (ТАСС). Анха түрүүшынхиеэ Азида үнгэргэгдөөд, һаяхан дүүрэһэн Үбэлэй Олимпиадын дүнгүүд Японой газетэнүүдэй гол темэнь болонхой. Үбэлэй Олимпиин XI наадануудта илагшадай дүрэ зурагууд бүхы газетэнүүдтэ тунхаглагдаба. Энэ Олимпиада саһа, мүльһэнэй һайндэр байхаһаа гадна, мүн олон оронуудай арадуудай хани барисаанай һайн[дэр] бололсоо гэжэ «Иомиури» т[эм]дэглэнэ. Спортсменүүд Япо[ниие] мэдэхэ болоо, харин Япон т[ээ]ниие һайса мэдэбэ, — гэжэ [...] газетэ тэмдэглэнэ.

СССР-эй суглуулагдамал [ко]манда Саппорадахи эгээн [...]тэй команда байһаниинь [...] жаггүй гэжэ «Асахи» бэшэ[нэ].

„Нэгэн бултанайнгаа түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө“

ЛОНДОН. (ТАСС). Ямаршье заналта, хашалгануудай хэгдээшье һаань, манай үнэн зүб эрилтэнүүдые консервативна правительствын хүсэд бүрин хангатар буһалгаагаа үргэлжэлүүлхэбди», — гэжэ Англиин горнягуудай национальна профсоюзай генеральна секретарь Лоуренс Дейли мэдүүлбэ. Горнягуудай хэзээ хэзээнэйхиһээ нягта эмхидэлтэй болоһые мүнөөнэй буһалгаан харуулаа. «Нэгэн бултанайнгаа түлөө, булта нэгэнэйнгээ түлөө» гэһэн уряатайгаар тэмсэнэбди.

Бусад профсоюзууд ба Англиин ажалшад горнягуудай буһалгаае бүри ехээр дэмж[...] боложо байнхай. 380 мянга[н] шүүдтэй, ниитын хэрэглэ[...] хангадаг хүдэлмэрилэгш[...] национальна профсоюз[ай] гүйсэдхэхэ комитет буһал[...]лан бодоһон шахтёрнуудта [...] бүхы туһаламжа, дэмж[...] үзүүлхэ эрилтэтэй телеграм[...] Британиин тред-юнионуу[дай] конгрессэй хүтэлбэрилэгш[...] эльгээбэ. Энэ профсоюз өөр[ын]гөө фондһоо горнягуудта [...] һалхын тула 5 мянган ф[унт] стерлинг гаргаха гэжэ шийд[хэбэ].

Дайгаа улам һүжэрөө[нэ]

НЬЮ-ИОРК. (ТАСС). Аме[ри]кан сэрэгшэд Индохитад[т]а эзэрхэг түримхэй ябуул[гаа] улам һүжэрөөжэ үргэлжэлһ[...] Информационно агентство[...]дэй Сайгонһоо мэдээсэһ[эн] ёһоор, американ бомбардир[ов]щигууд февралиин 13-да Л[ао]сой, Камбоджын ба Урда В[ьет]намай хилэнүүд шадархи [...]тумай райондо 24 дахин һ[...] олоороо добтолһон байна. Эн[...] «һүүлэй дүрбэн жэлэй тур[шада] соохи эгээн ехэ бомбодолго [бо]лоно» гэжэ мэдээсэлнүүд д[...] тэмдэглэгдэнэ.

«Нью-Йорк таймс» газ[етын] мэдээсэһэнэй ёһоор, Инд[охи]тадта байһан американ само[лёт]дууд булта даа шахуу (тэрэ [...]до гурбан авианосец дээрэхи [...] гаран самолёдууд, Таиланд[...] байдаг 400 шахуу истребит[ели-] бомбардировщигууд, «В[...] гэжэ 50 шахуу стратегич[ескэ] бомбардировщигууд) хабаад[...]

США-гай правительство [Ин]дохитадтахи агаарай дайгаа [...] шадань улам үргэдхэхэ һа[...]тай гээд хэблэлэй мэд[ээ]нүүдһээ ойлгохоор бо[...] Энэнэй тулада США-дахи [...]рай-сэрэгэй баазануудһаа «В[...] гэжэ 30 бомбардировщигые [...]анска аралнууд хүдар, [...] 12-ые Таиландахи аме[...] бааза тээшэ Пентагон ябуу[...]гаар асараа гэжэ «Нью-Й[орк] таймс» мэдээсэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Колхозой суглаан»—түрүү бэшэг. «Социалис мүрысөөнэй алхамууд»—подборко. Хүдөө ажахын шэнжэлэл. ТАСС-ай һүүлэй мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Арга боломжонуудаа гүйсэд хэрэглэхэ».—КПСС-эй обкомой секретарь Бирюковой статья. Түрэл орон доторнай. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда: «Баруун гол ошоһон харгы» — В. Бирюковой статья. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: спортын һонинууд.

ЭНХИР КРАН

«ОРБИТЫН» ПРОГРАММА:
18.10—орон доторхи һонин. 18.25—уласхоорондын программа. 18.55—«Олимпиин үбэлэй XI наадануud дээрэ» гэһэн түгэсхэл дамжуулагдаха. 19.55—И. С. Бах гэгшын концерт. 20.20—М. Анчаровай «День за днем» гэһэн телезужэг. «Январь. 10. воскресенье» гэһэн нэгэдэхи главань харуулагдаха.

САГАН УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, Байгал шадар, мүн урда аймагуудаар зарим газарта саһан орохо. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилха. Температура 15—20, Баунтын, Хурамхаанай аймагуудта 20—25, Байгал шадар, мүн Хяагтын аймагта 11—16. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 2[...], үдэртөө 16—18 градус [...] байха.

Февралиин 17—18-да [респуб]лика доторнай үүлэтэй[...]ха, саһан орохогүй. Бару[ун тээ]һээ һулаханаар һал[хилха.] Температура һүниндөө [...] Ахын, Түнхэнэй, Зак[аменэй] аймагуудта 33—38, [...] 16—21. Хойто аймагууд[та] 24 градус хүйтэн болох[о] леэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-03415. Заказ № 1[...]